BERGSPORT

SVENSKA KLÄTTERFÖRBUNDET
#151 september 2011 Pris: 50 sek.

TEKNIK
TOPPREPA SMARTARE

UNIK EXPEDITION
PANG PUCHE

SKÖNHET I DET LILLA
DIRDALSVÄGGEN

STJÄRNGLANS I VÄSTERVIK
alla var där

INNEHÅLL SEPTEMBER 2011

12 Nordnorge
16 Dirdalsväggen
30 Topprepsteknik
32 Västervik
40 Bolivia
42 Klätterbok
44 Pang Puche

Dirdalsväggen, Stavanger. Perfekt klippa i perfekt väder. Se även reportage längre fram i tidningen.
Foto: John Liungman

TILL LÅNGSAMHETENS LOV

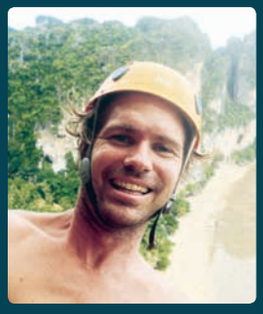

John Liungman

Svensk klättring har drabbats av flera allvarliga olyckor de sista åren. Inga dödsfall mig veterligen, däremot flera svåra skador eller ”close calls”. Ännu fler är förstås förslitningsskadorna och de onda fingrarna.

I mitt jobb som redaktör för Bergsport får jag ofta tidigt information om olyckor. Och med en lätt morbid dragning till detaljerna försöker jag ofta ta kontakt med räddningspersonal och inblandade. Min bild är att man ofta har haft lite för bråttom.

Vem har inte hört den gamla sanningen ”speed is safety”? Troligen från en erfaren kompis som säger det med ett flin när du segar dig upp för en 15-metersled i den svenska granskogen. Synd bara att det är helt fel. Snabbt är nämligen inte säkert.

Uttrycket hör hemma i den alpina världen, där objektiva faror som stenslag, laviner, värme eller annalkande oväder gör att det är säkrast att förflytta sig snabbast möjligt. Om man tänjer lite på det kan man kanske säga att man även på en kortare klippled kan vinna säkerhet på att förflytta sig fort, eftersom det minskar risken för att man pumpar ur och faller. Men generellt sett, i våra berg, är minutiös säkringsplacering, god kommunikation och noggrant reparbete det som ger dig säkerhet. Inget av detta blir bättre för att du hetsar på.

Nyttan av att ta det lugnt gäller även i din klätterkarriär som helhet. Du behöver inte som jag sega dig uppför graderna med ett halvt steg per decennium. Men att under de första åren låta gradhetsen vara och ge kroppen chans att utvecklas i rätt takt kan vara skillnaden mellan att nå eliten eller dra på sig ett livslångt handikapp. Även din erfarenhet som tradklättrare behöver tid. Ordentlig bredd, variation, och massor av bök på svårsäkrade femmor bygger kunskaper som kommer att ta dig uppför vrålhårda nyturer på Grönland.

Visst är det kul att klättra fort, och utvecklas fort. Det känns bra, det ger fler klättrade meter och därmed fler upplevelser på en livstid. Men snabb klättring är ett resultat av erfarenhet, inte tvärtom. Skynda långsamt.

John

BERGSPORT UTGES AV SVENSKA KLÄTTERFÖRBUNDET

REDAKTIONSADRESS	Bergsport, Amalia Jönssons g 16, 421 31 Frölunda, Tel. 031-743 21 71
E-POST	bergsport@brant.se
REDAKTÖR	John Liungman
ÅTERKOMMANDE FOTOGRAFER	Shawn Boye, Jonas Paulsson, Per-Ola Andersson, Martin Arvidsson
LAYOUT	Lotta Bernhed, Zetterqvist Tryckeri
PREPRESS	Zetterqvist tryckeri
ANNONSBOKNING	Jonas Svanström, 031-743 20 85, jonas@brant.se
PRODUCERAS AV	ZetterQvist Förlag AB, 031-743 20 80
TRYCK	Zetterqvist Tryckeri, Göteborg
ANSVARIG UTGIVARE	Pontus Axelsson, Svenska Klätterförbundet

BERGSPORT kommer ut med fyra nummer per år. Redaktionen ansvarar ej för icke beställt material. Texter redigeras och kortas efter behov. Bilder kan komma att beskäras. Åsikter i artiklar och debattinlägg är författarens och inte redaktionens.

OMSLAGSBILD

Ivan Greene under en kort sverigevistelse då han bland annat klättrade Abstrakt (8a) i Göteborg. Han fick så bra intryck av Sverige och klättringen runt Göteborg att han skall återbesöka staden i oktober för att försöka klättra några fler projekt.

Vildmarksboende i toppklass

Hilleberg har i över 35 år utvecklat fjälltält av högsta kvalitet. I sortimentet finns entill åttamanstält, utvecklade i Jämtland och använda av entusiaster över hela världen.

Alla Hillebergtält har:

- Marknadsledande material
- Konstruktion för högsta säkerhet
- Maximalt utrymme till lägsta vikt
- Snabb och enkel uppsättning

Philip Schuppl

Läs mer och få Tälthandboken gratis på www.hilleberg.se

HILLEBERG
THE TENTMAKER

WWW.HILLEBERG.SE

Frösön • 063 57 15 50

Olsson i blåväder på Great Trango

En tidig rapport har dykt upp från Pierre Olsson (via utsidan.se), som befunnit sig vid Great Trango Tower i Pakistan. Teamet är tillbaka på fast mark efter ett försök till att göra en tredjebestigning av Norwegian Pillar.

Olsson, tillsammans med Skiy Detray och Andy Hoeckel, hade som ursprungligt mål att etablera en nytur på sydostväggen. Väl på plats vid väggen upptäckte de dock ankare på de första replängderna, vilket visade sig vara lämningar från John Middendorf på Grand Voyage.

Teamet tänkte om och satsade istället på Norwegian Pillar med målet att inte bara klättra den som tredje team utan också snabbast. Dåligt väder satte stopp för den planen. Under ca 25 dagar på väggen rådde storm under tio dagar.

- Under fyra dagar kunde vi inte röra oss alls, sex dagar lyckades vi ta oss ur vara snötyngda portaledges bara for att klattra en halv eller en hel replangd, skriver Olsson på Utsidan.

Klättrarna tvingades vända och ägnade tre dagar åt att fira.

- Efter nästan en månad i portaledge - en massa replängder A3 eller hårdare, så kan jag bara säga att jag är ännu mer imponerad av laget från 1984! Det ÄR en riktigt stor vägg, om någon nu undrar, skriver Pierre Olsson.

Great Trango bestegs 1977 av Galen Rowell, John Roskelley, Kim Schmitz, Jim Morrissey och Dennis Hennek. Norwegian Pillar på bergets nordostsida klättrades 1984 av norrmännen Hans Christian Doseth and Finn Dæhli, men båda omkom vid nedfirningen. Leden repeterades först 2008 av ytterligare ett norsk team med Rolf Bae, Bjarte Bø, Sigurd Felde, och Stein Ivar Gravdal. 2100 meter vertikal klättring, 55 replängder, VII, 6b, A4.

Foto: Skiy Detray. Överst: Andy Hoeckel friklättrare, nederst Pierre Olsson och Andy Hoeckel på hängande bivack.

Aliens blir spanska

Sedan Aliens upphovsman David Waggoner gick bort har produktionen stått still, medan de legendariska små kamsäkringarna bara gått att få tag i på i andrahand till hutlösa priser. Waggoner lämnade specifika instruktioner om hur hans patent och företag skulle tas om hand, och kraven var höga. Enligt rykten så har flera företag inom klätterbranschen avstått från att ta över Waggoners firma Colorado Custom Hardware och Aliens. Men nu har Waggoners änka nått en uppgörelse med spanska företaget Fixe Faders som tar över varumärke och maskiner och återupptar tillverkningen. Fixe Faders erbjuder på sin hemsida Aliens från blå (minsta) till röd.

Samtidigt har företaget Totem, som ligger bakom Totem Cams och också har bas i Spanien, börjat tillverka en närapå exakt kopia som de kallar Basic Cams. Patentet gick ut 2008, och Totem är inte hemliga med att de lånat Waggoners design.

- Vi visste att CCH var till salu, och att något företag skulle köpa varumärket och kunskapen, men vi körde på ändå, berättar Totems försäljningschef Auxkin Galarraga. I mars insåg vi att det blev Fixe som köpte. Det är bara ett sammanträffande att två företag som ligger så nära varandra ska marknadsföra så lika produkter - vi var övertygade att CCH skulle köpas upp av ett amerikanskt bolag.

- Vi vill inte bråka med andra företag, utan vi får låta klättrarna avgöra om de vill ha Aliens eller Basic Cams.

Totem Basic Cams finns i storlekarna grön, gul och röd, med offset/hybridversioner mellan grön och gul respektive gul och röd. Totem, som alltså inte är bundna av något avtal eller patent, har gjort vissa förändringar, bland annat rundat av kammarna något och satt in mer flexibla trigger wires. Basic Cams skall finnas till försäljning när denna tidning går i tryck. Återstår att se vilket företag som lyckas bäst med att förvalta arvet efter Waggoner, och förbättra kvalitén på den både risade och rosade lilla kammen.

Rivstarka och vattentåliga kartor över svenska fjällen

Nu lanserar Calazo Förlag åtta nya kartor som tillsammans täcker hela svenska fjällkedjan. Nyheten ligger i kartornas överlägset generösa utsnitt – exempelvis motsvarar kartan över Kebnekaisefjällen nästan tre vanliga papperskartor. Det rivstarka och helt vattentåliga materialet, Tyvek, kan vikas hur många gånger som helst utan att gå sönder, och kartorna klarar till och med att tvättas under rinnande vatten. Varje karta är tryckt på båda sidor för att fjällbesökaren ska få bästa möjliga översikt över det aktuella området. Fjällkartorna täcker bland annat Härjedalsfjällen, Kebnekaisefjällen och Sarek.

Snart är vi här i Tarfaladalen!
Cosmique Jacket & Pant
Rek.pris 4.999 kr
Rek.pris 3.999 kr
Laub Jacket & Pant
Rek.pris 3.499 kr
Rek.pris 2.999 kr
Roc Blanc Jacket & Pant
Rek.pris 4.999 kr
Rek.pris 4.499 kr
TIERRA

MISSA INTE...

20 SEPTEMBER
Deadline för bidrag till Crimper
Skicka in ditt bidrag till Crimper klätterfilmfestival.

17-18 SEPTEMBER
Climb-out i Häggsta
Stockholms klätterklubb bjuder in medlemmar och andra klättrare till climb-out vid Häggstaklippan 17-18 september. På lördagskvällen kommer det att anordnas en middag i en närliggande lokal. För mer info besök oss på vår hemsida www.klatterklubben.com eller besök oss på facebook.

17 SEPTEMBER
Sverigecup i lead juniorer
Tredje deltävlingen i Sverigecupen i Lead för juniorer går av stapeln 17 september på Klätterlabbet i Göteborg. Mer information hittar du på klatterlabbet.se.

24 SEPTEMBER
Klätterträff Stugun
Östersunds KK arrangerar träff och fest vid Stugubergeт. Information om anmälan mm kommer fortlöåande på klubbens forum på ostersundskk.se

8-9 OKTOBER
SM i lead & speed
Solna KK arrangerar SM i Lead och Speed (seniorer). Kval lördagen den 8 oktober. Final söndagen den 9 oktober. Plats: Klättercentret Telefonplan.

18-23 OKTOBER
Säkerhetskongress Åre
"Preventive Safety in the Mountains". Möjligt för alla intresserade att anmäla sig. Läs mer på www.ikar-cisa2011.org.

22 OKTOBER
Internationell bouldertävling
Klättercentret vid Telefonplan, Stockholm arrangerar en internationell inbjudningstävling i boulder med flera stora namn i startfältet, till exempel Adam Ondra, Dmitry Sharafutdinov, Daniel Woods och Paul Robinson.

12-13 NOVEMBER
Junior SM bouldering
Västerviks Klätterklubb arrangerar JSM Boulder över två dagar. Kval i klätterhallen på lördagen och final på Lysingsbadet på söndagen.

12 NOVEMBER
Instruktörsseminarium
Höstens instruktörsseminarium kommer att arrangeras på Idrottens Hus bakom Stadion i Stockholm lördagen den 12/11 och söndagen den 13/11. Seminariet är öppet för alla auktoriserade instruktörer som vill uppdatera sina licenser.

3-4 DECEMBER
Junior NM bouldering
Solna KK och Klättercentret Telefonplan bjuder in till nordiska juniormästerskap i bouldering.

Öppet projekt: unik takspricka i Småland

Sekunderna innan vi går i tryck kommer det en inbjudan från Johan Ragnarsson. Det handlar om att göra förstabestigningen av den makalösa taksprickan i Amaliagrottan, som tydligen finns någonstans på smålänska höglandet i trakten av Vimmerby.

- This is an invitation to send. Feel free. I'll even lend you my gear if you need to add some. Write me on the blog and I'll guide you to it, skriver Johan på bloggen Gavitagitation. Det skall handla om en tio meter lång horisontell spricka, som åtminstone vid rensningen åt upp två Camalot #2, sex #3 och sex #4. Så nu är det bara att låna upp alla jättekammar du kan hitta och dra till Småland! gravitagitation.blogspot.com

Visa din egen klätterfilm på Crimper 2011!

I höst är det tredje gången som Crimper äger rum. Första gången höll vi hus på Skeppsholmen och förra året körde vi ihop med Klätterverket i Dieselverkstan. I höst, onsdagen den 5 oktober, blir det filmvisning och prisutdelning på Biorio i Hornstull, och efteråt knallar vi ner till Strand. Där rullar alla filmer under kvällen, och Crimpers besökare har kompispriser i baren.

Vi tar emot tävlingsbidrag fram till 20 september. Filmerna ska vara klätterrelaterade och högst tre minuter långa, och alla filmer tävlar på samma villkor i kategorier som snyggast foto, mest inspirerande, roligaste idén och såklart publikens favorit. De tidigare åren har bidragen skilt sig åt ordentligt både i idé och utförande. Tävlingen riktar sig till alla, såväl amatörer som proffsfilmare, och alla grader och former av klättring. Vi vill verka för en estetisk diversitet. ;)
Väl mött hälsar www.crimper.se.

VASTERVIKCLIMBING.SE

LYSINGSBADET

ÖVERUMS VANDRARHEM

TOFVEHULT

LIVE IN NATURE

RISEBO FRITID

VÄSTERVIK CLIMBING

Västervik är ett Mekka för sportklättrare och bouldrare med sitt varierade utbud av klippor runt om i kommunen. För mer information om klätterpaket, boende och nedladdning av topo besök **vastervikclimbing.se.** *Du kan även träffa klättrare på* **facebook.com/vastervikclimbing.**

En del av destination Västervik

kustlandet

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Kaltenbrunner utan syrgas på 14x8000

Den 23 augusti nådde österrikiskan Gerlinde Kaltenbrunner toppen av K2, tillsammans med Maxut Zhumayev, Vassiliy Pivtsov och Darek Zaluski. Med denna bestigning blir Kaltenbrunner den första kvinnan som klättrat samtliga fjorton åttatusenmeterstoppar utan syrgas. Även Zumayev och Pivtsov har lyckats med denna bragd, som Reinhold Messner var först med 1986.

Teamet nådde toppen av K2 i fint väder och kunde njuta av att alla fyra nådde toppen samtidigt. Vägen dit hade dock varit svår med stark kyla och åtta dagars konstant klättring. Kaltenbrunner har tidigare gjort två försök på K2: 2007 och 2009 (då hon klättrade med Fredrik Ericsson då denne föll och omkom).

Ny hård tur på Hallinden

Petter Restorp har adderad ännu en vrålhård sak till Bohusläns stolthet Hallinden. "Siste Bossen" är graderad till 8+ eller 9-. Leden går mitt på Branta Väggen, den högra delen av klippan inne i skogen som nyligen rensats en del. På sin blogg (petterrestorp.blogspot.com) skriver han:

- Sista Bossen var en av dom sista linjerna på Branta väggen. En av dom...

Det kan tyckas närmast otroligt att ett så välbesökt berg fortfarande kan överraska med fina nya linjer.

- Den är trettio meter lång och lika fin som resten av lederna, berättar Petter och påpekar också att säkringarna är bra. Leden startar i Boomerang och går sedan ut åt höger på crimpers.

Klättra på väggarna

MAD ROCK CONTACT 2.0
Asymmetrisk sko med Science Friction 3.0-gummi, gjord för bouldering och sportklättring. Innovativ design ger säker passform och grymma häl- och tåhooks.

995:-

WILD COUNTRY ELITE ULTRALITE
Bekväm och fullt utrustad lättviktssele. Genomtänkta detaljer ger rörelsefrihet och optimal support till väldigt låg vikt.

WILD COUNTRY

899:-

Fri frakt och fri returfrakt!

addnature.com

Birger Jarlsgatan 65-67, Högbergsgatan 30A (vid Götgatsbacken), Stockholm. Internet: www.addnature.com. Kundtjänst 08-33 92 00

Mathilda Söderlund på femteplats på junior-VM

Stockholmsklättraren Mathilda Söderlund, född '92, lyckades med att placera sig på en femteplats vid juniorvärldsmästerskapen i Österrike. Med det etablerar hon sig som en av Sveriges främsta tävlingsjuniorer någonsin. Även Said Belhaj placerade sig femma i JVM, även han i Österrike.

Mathildas bästa placering var annars sjätteplatsen från Edinburg för något år sedan. Nu väntar träningsresa till Spanien under hösten.

Bild: Carlos Cabrera

Mathilda Söderlund började klättra som elvaåring, och tog SM-silver i sin klass efter ett halvår. En bakgrund inom friidrott och ett noggrannt planerat träningsschema med bland annat Carlos Cabrera till hjälp har gjort att Mathilda avancerat snabbt. Nu har hon ögonen på sig - skall hon bli den som levererar en efterlängtad svensk internationell pallplacering?

Orörd topp fick förstabestigning

Världens näst högsta obestigna topp har nu blivit klättrad. Mark Richey, Steve Swenson, och Freddie Wilkinson klättrade den östra toppen på Saser Kangri II, i östra Karakoram i Indien. Toppen är 7513 meter hög Swenson, som också råkar vara ordförande i American Alpine Club, drabbades av andningssvårigheter vid nedstigningen och evakuerades med indisk militärhelikopter från ABC (5800 m). Swenson hämtade sig sedan snabbt efter vård i Leh.

Said skickade svensk 8c+

Said Belhaj satte under sommaren vad som kan vara Sveriges hårdaste sportled, Captain Caveman med föreslagna graden 8c+. Leden går i Granitgrottan, och är en fortsättning på Leroy 8b+ som senare blev Laroy 8c och nu alltså fick ytterligare en förlängning ut på en arete. Belhaj la ett tiotal dagar spridda över tre år på de olika varianterna på leden.
(källa: www.8a.nu)

Allvarlig olycka på Labbet

En man i trettiofemårsåldern skadades allvarligt vid en olycka på Klätterlabbet i Göteborg den femte september. Mannen befann sig mellan åtta och tio meter upp då han släppte taget. Han föll då handlöst till golvet.

Troligen har klättraren inte varit korrekt inknuten. Det finns inga tecken på felaktig utrustning. Mannen landade med benen först och ådrog sig skador i ben, rygg och revben, men tycks ha undkommit nervskador i rygg eller nacke.

VISSA KALLAR DET FUSK.

Nytt år och nya modeller från MadRock. Vi har en **nyutvecklad frontsula** och en **helt ny gummiblandning**. Tunnare tjocklek på gummit har gjort skorna **lättare** och gör att du får **bättre kontakt** med klippan.
Vissa kommer säkert att kalla det fusk. Vi kallar det hellre **»ge dig själv de bästa förutsättningarna för att bli en bättre klättrare«**. Ett bra test på vad MadRocks skor kan göra för din klättring är att pröva ett par Contact 2.0 redan idag:

Spetsig tådel gör det lättare att komma åt smålister och pockets.

Konkav gummisula med två olika gummitjocklekar och en form som nästan förvandlar din fot till en extra hand!

NYHET!
Contact 2.0
900 kr

Ovandel med friktionsgummi som gör dig till en mästare på tå-hookar.

En nyutvecklad, tunnare och smidigare häl som har kanter precis överallt gör att du häl-hookar bättre och längre även på kassa grepp.

Mad Rocks nya gummi »Science Friction 3.0« har galen friktion på alla typer av klippor.

Tajt passform för maximal prestanda och precision.

Demon 2.0 1.100 kr
Den nya kungen av brant-skor

Mugen Tech Lace 1.000 kr
Avancerad snörsko

On Sight (dam-Flash) 850 kr
Tjej-favorit

Flash 850 kr
Storsäljande allroundsko

Nomad 750 kr
Prisvärd basmodell

Fler skomodeller samt Mad Rocks crash pads, selar och tillbehör hittar du på www.granitbiten.com

MAD ROCK

GRANITBITEN

ATLASMUREN 2 • 113 21 STOCKHOLM • TEL. 08 611 39 49
info@granitbiten.com • www.granitbiten.com

Regionala accessträffar

Som annonserats i Bergsport tidigare så kommer Svenska klätterförbundet att besöka landets klubbar för att bland annat prata om hur det lokala accessarbetet kan utvecklas. Besöken kommer att ske i form av regionala träffar där representanter från ett antal klubbar med gemensamma geografiska områden får möjlighet att träffas och diskutera både lokalt accessarbete och vad SKF kan göra för att bistå klubbarna i arbetet. Träffarna riktar sig till såväl klubbarnas accessansvariga som styrelsemedlemmar, men även andra klubbmedlemmar som är intresserade av att engagera sig i accessarbetet är välkomna. Om du är intresserad, ta kontakt med din klubb för mer information. De första träffarna äger rum under hösten och när du läser det här har de aktuella klubbarna fått information och inbjudan. Resterande klubbar kommer att besökas under våren 2012. Inbjudan till dessa kommer att skickas ut senare under hösten.

De planerade träffarna för hösten är:

- 15/10 Luleå
- 12/11 Sundsvall
- 13/11 Östersund
- 19/11 Västerås
- 20/11 Stockholm

Övriga orter, som planeras till våren 2012 men som ej fått något datum än, är:

- Jönköping
- Göteborg
- Malmö
- Norrköping
- Kalmar
- Karlstad

Hyttrabatt utomlands för SKF-medlemmar

Kansliet får med jämna mellanrum frågor om den eventuella medlemsrabatten på bergshyttor i de europeiska länderna. Det har länge varit oklart hur det förhåller sig, en del har fått rabatt vid uppvisande av SKF:s medlemskort, andra inte. Vi har nu fått ett klargörande från UIAA. Det finns ett över 30 år gammalt avtal mellan sex länders klätterorganisationer, där organisationernas medlemmar får samma rabatterade pris i de hyttor som de nationella organisationerna driver. Under åren har ytterligare några länders förbund anslutit sig och idag åtnjuter dessa organisationers medlemmar rabatt i ca 1200 hyttor (med plats för totalt 66 000 personer) i Alperna och Pyrenéerna.

Sverige är dessvärre inte ett av de länder som ingår i avtalet, av den enkla anledningen att vi inte har några bergshyttor i Svenska klätterförbundets regi som vi kan erbjuda övriga länders medlemmar. Vi har dock möjlighet att erbjuda våra medlemmar ett årligt rabattkort som ger samma rabatt som övriga. Kortet kostar 500:- kan beställas från kansliet från och med 1 december 2011. Kortet ger ca 50% rabatt på boendepriserna och i allmänhet också en rabatt på mat och dryck.

Du kan redan nu beställa ett kort genom att skicka ett mail till kansliet där du anger namn, adress och klubbtillhörighet. Skriv ”hyttmärke” på din beställning så vet vi vad det rör sig om. Vi kommer som sagt inte att kunna leverera några kort förrän efter 1 december. Kom ihåg att du måste ha betalat din klubbavgift för 2012 för att kunna köpa hyttkortet.

För beställning, eller eventuella frågor, hör av dig till kansliet.

Vart är klättringen i Sverige på väg? Vill du vara med och påverka?

En plats i förbundsstyrelsen ger dig möjlighet att få klättringen dit du vill! Valberedningen söker kandidater som skall väljas på förbundsmötet i mars 2012. Då mötet sker med två års intervall skall samtliga platser till styrelsen, samt två suppleanter, utses.

Valberedningen efterfrågar medlemmar i SKF:s medlemsklubbar att nominera personer till SKF:s styrelse redan nu. Det går bra att komma in med sitt eget namn eller lyfta fram andra.

Valberedningens har i halvtid stämt av med styrelsen hur de ser på sitt arbete och ett fortsatt engagemang. Detta kommer följas upp av ytterligare samtal med styrelsens representanter.

Valberedningen kommer senast den 9 mars 2012 att meddela vilka kandidater vi föreslår inför kommande mandatperiod.

Läs mer på www.klatterforbundet.se om arbetet i förbundsstyrelsen och om hur nomineringar går till, eller hör gärna av er till oss i valberedningen!
Disa Hansson, Niklaes Nathén och Jim Wasmuth

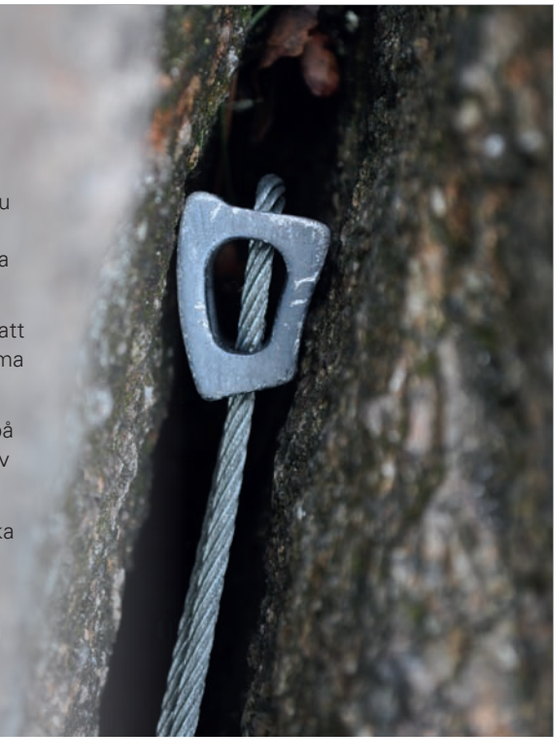

Idrottslyftet år 5:
Fokus på värdegrundsarbete

Svenska klätterförbundets barn- och ungdomssatsning Idrottslyftet, som finansieras genom Riksidrottsförbundet går nu in i en ny verksamhetsperiod. Vi är nu inne i idrottslyftssatsningens femte år. En viktig nyhet för i år är att vi nu inleder ett bredare samarbete med SISU idrottsutbildarna. Under den kommande perioden (1/7 2011 - 31/12 2012) lägger vi fokus och prioritet på att utveckla klubbarnas arbete med värdegrundsfrågor för barn och ungdomar. Det handlar om att utbilda ledare, aktiva och föräldrar, ja alla berörda, i värdegrundsfrågor. Vi har därför valt att tillsammans med SISU Idrottsutbildarna dra igång programmet "Värdegrundsutveckling" som ska hjälpa klubbarna att utveckla arbetet med värdegrundsfrågor.

Vi jobbar givetvis på som vanligt med projekt där klubbarna ges stor frihet i vilken typ av satsning de söker bidrag för, men för att klubbarna ska kunna tilldelas bidrag för projekt under idrottslyftets år 5 krävs nu att klubbarna också går igenom Värdegrundsutvecklingprogrammet under 2011 eller 2012. För att motivera klubbarna att initiera och utveckla värdegrundsarbetet så kommer vi att tilldela varje klubb som går igenom utbildningsprogrammet ett extra bidrag på 4000:-. Pengarna är inte villkorade, även om vi givetvis uppmanar klubbarna att investera pengarna i att utveckla värdegrundsarbetet på längre sikt.

Givetvis kan klubben genomföra värdegrundsprogrammet som ensamt projekt, utan att ha något annat specifikt idrottslyftsprojekt på gång under perioden. Även då erhåller man så klart de 4000 kronorna.

Ansökan om de 4000 kronorna för "Värdegrundsutveckling" ska inte inkluderas i eventuella andra idrottslyftsansökningar utan ska göras i en separat ansökan i IdrottOnline. Värdegrundsutvecklingsprogrammet startas med att klubben tar kontakt med SISU idrottsutbildarna i sitt distrikt. De har all information om hur projektet ska genomföras. Kontaktuppgifter till SISU idrottsutbildarnas lokala representanter finns på sisuidrottsutbildarna.se. På sisuidrottsutbildarna.se/vardefullt finns också en del information om värdegrundsarbete, som kan ge en inblick i vad det handlar om.

Klätterförbundet kommer tillsammans med SISU Idrottsutbildarna centralt att utarbeta riktlinjer och ramar för värdegrundsprogrammet. När ni har fått medel beviljade så får ni mer information om hur arbetet kan läggas upp och samarbetet med SISU Idrottsutbildarnas distrikt.

Ansökningsdatum för år 5

Idrottslyftets femte år sträcker sig över 18 månader, från 1 juli 2011 till 31 december 2012. Vi har tre olika ansökningsdatum för den här perioden. Det första är redan den 30 september i år, nästa är 31 januari 2012 och det tredje datumet är 30 september 2012.

Frågor om Idrottslyftet besvaras av kansliet på 08-699 65 21 eller kansliet@klatterforbundet.se.

"FJÄDERLÄTTA STEG"

DRIFTER MID GTX®

• Välventilerad
• Lätt
• Komfortabel

HANWAG 90 YEARS OF ALPINE EXPERIENCE

OUTDOOR FOOTWEAR SINCE 1921

Hanwag-kängor finns att köpa hos Naturkompaniet
och andra välsorterade outdoorbutiker För info ring 0660 – 21 10 40

WWW.HANWAG.DE

Nordnorge epicentrum för hård klättring

Svenska klättrare har presterat osedvanligt hårt i nordnorge i sommar. Thomas Meling och Andreas Klarström klättrade en ny variant till topps via Bongo Bar/Tingeling/Atlantis. Denna historia börjar förra året då Hansjörg Auer och Much Mayer friklättrade två replängder av Bongo Bar, placerar en borrbult och sedan traverserade till Atlantis, firade av och kallade denna variant Tingeling 8+.

Detta slogs upp som en stor nyhet i internationell klättermedia men rapporteringen var minst sagt luddig. Hansjörg och Much mottog senare Norsk Tindeklubbs alpinpris på 22 000 kr för detta, vilket stod i stark motsättning till de kriterier som NTK satt upp för alpinpriset. Andreas har varit den som dragit uppmärksamheten till allt detta genom att helt enkelt prata med Hansjörg om vad verkligen hade skett.

Thomas och Andreas lyckades alltså repetera Tingeling och fortsätta till toppen via Atlantis. De föreslår grad 8 och kan berätta om en mentalt krävande start på leden som de kallar Peter Pan. (Reds tillägg: Dave MacLeod har därefter friat hela Bongo Bar, som sägs hålla graden 9-.)

Andreas Klarström, Erik Grandelius och Martin Skaar Olslund repeterade Arctandria 9-/9 400m. Såväl kruxreplängden som tredjerepan håller graden, enligt de unga äventyrarna. Det klassiska Tromsöflaket som står som 9- onsightades av Erik som menade att det inte var fullt så hårt. Detta definieras enligt Klarströms ordbok som en team free bestigning då bara två av de tre friade cruxreplängden. Det blev för övrigt många vakna timmar då Andreas hämtade Erik och Martin på flygplatsen klockan 23 och de drog direkt ut till Store Blåmann och toppade ut i småregn på eftermiddagen dagen efter.

Sindre Sæther och Jarle Kalland fick första fribestigningen av Pishtaco mitt framför näsan på de lokala klättrarna. Grad 8-/8 400m. Och Klarstöm och Olslund gick även Febris (8/8+).

Hanna Mellin och Hilde Björgsaas gick för övrigt Ulthima Thule (8) i blöta förhållanden. Även Malin Holmberg fick sig en nytur. Leden, en variation på Lady of the Lake i Lofoten genom en annan sistarepa, föreslås graden 8a. ”En fantastisk, tunn och bitvis smådesperat spricka” skriver Holmberg på 8a.nu.

Magnus Eriksson & John Liungman

BRAVADER PÅ BLÅMANNEN

En onsdag i juli kliver jag ur hissen och går längs den långa sjukhuskorridoren. Kollegor jag möter frågar vart jag ska. Själv undrar jag vart i all världen de är på väg just denna morgon. Korridoren tar slut. Jag vaknar till, vänder mig om och går tillbaka åt rätt håll.

Fem timmar tidigare mantlade vi över kanten på Store Blåmann efter att ha klättrat en ny led. Det finns en tydlig linje i vänsterkant av väggen med stora formationer men den syns inte när du står rätt under väggen. På en upptäcktsfärd tre dagar tidigare såg jag den första gången.

Kvällen före startade vi upp Ultima Thule via ett finskt fixrep och portaledge camp och kom efter första replängden in i en värld av branta och breda oklättrade sprickor. Med uppdrift under vingarna stämde och klämde vi oss högre och högre. Stämpelklockan tickade och det fanns inte tid till finlir. När ett obehagligt flak blockerade vägen pendlade jag vänster, klättrade upp och pendlade tillbaka. Säkrad uppifrån dansade Daniel Hallgren lätt förbi.

Det var sjutton timmar sedan han plockade upp mig utanför jobbet och han skulle då snart få sin sin första tur uppför Kvaløyas lilla storvägg. Allt gick som vi hoppats. Förutom att det inte gick helt fritt. Med mer tid och ett annat utsteg hade det nog gått fint. Bättre än så här blir inte ett vardagsäventyr.

Magnus Eriksson

Fakta
Berg :Store Blåmann, Kvaløya
Ny led: Nattskiftet 300m 7,C1
Magnus Eriksson och Daniel Hallgren.
5-6/7 2011

Daniel Hallgren smyger uppåt i dimman. Bild: Magnus Eriksson

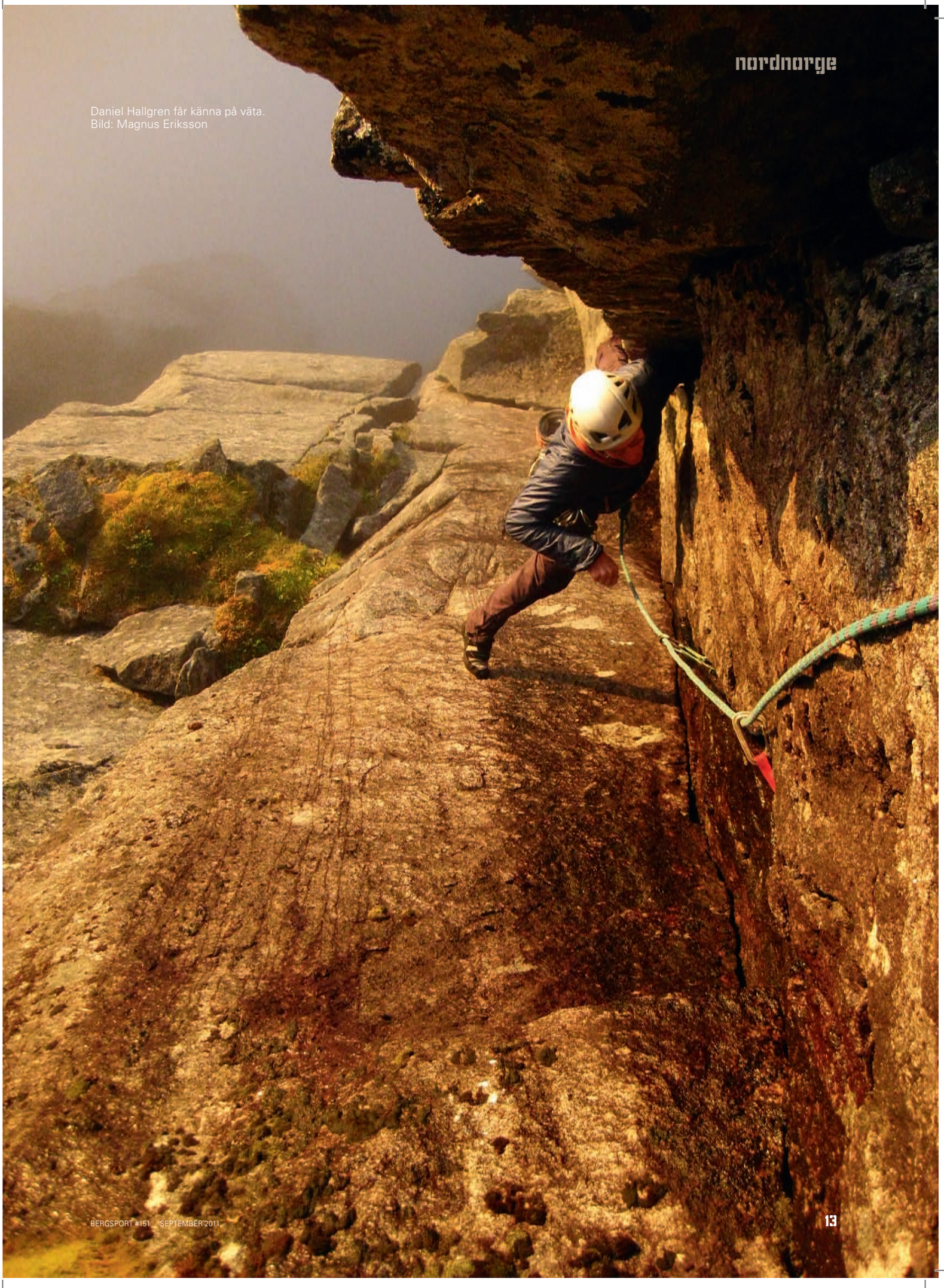

Daniel Hallgren får känna på väta.
Bild: Magnus Eriksson

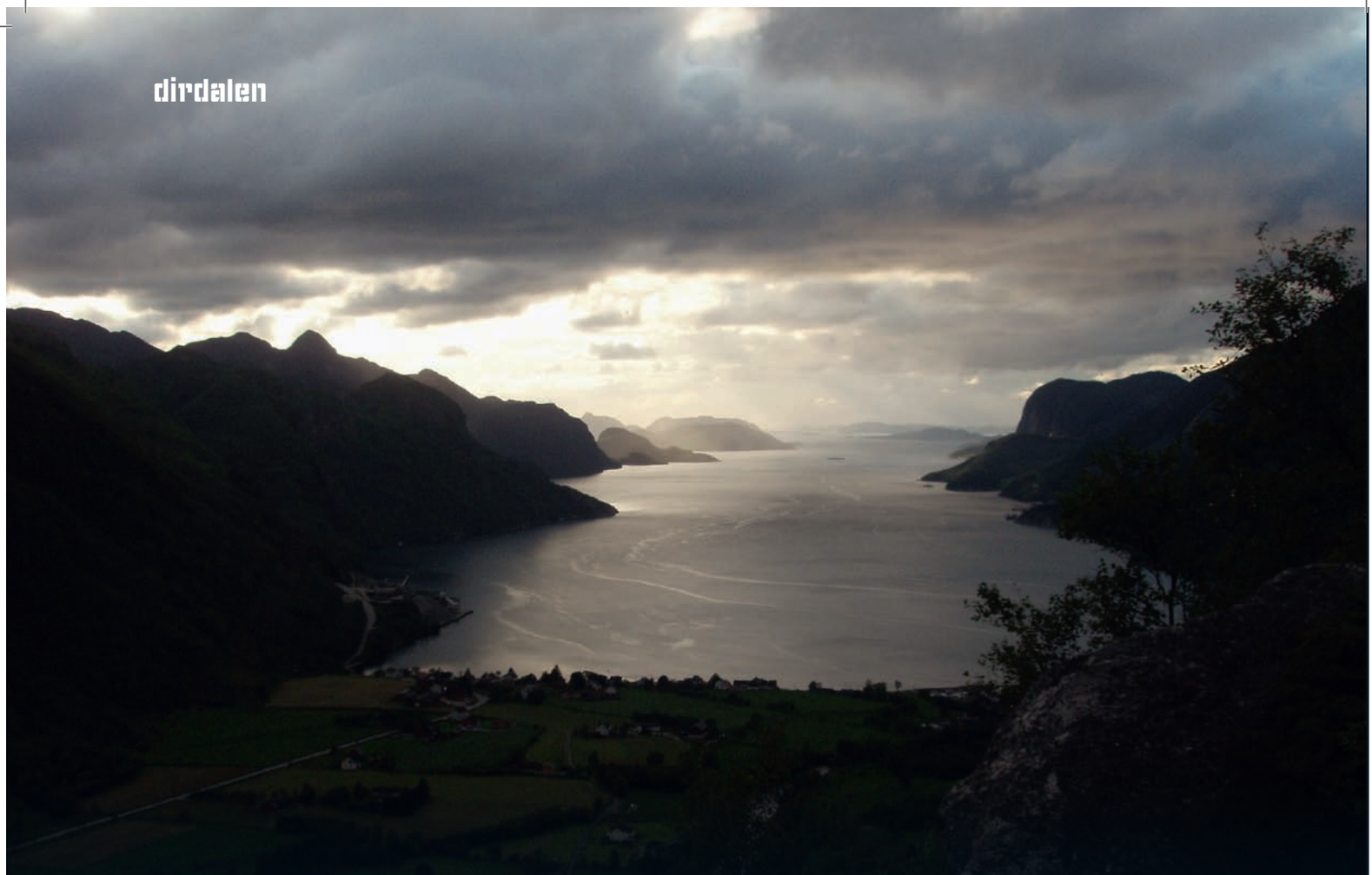

INNAN REGNET FALLER

Regn. Den svenska klättrarens mest formidabla fiende. Det lätta duggregnet som börjar i samma minut som du stämplar ut från jobbet. Den korta men välriktada störtskuren som drabbar dig precis efter att du värmt upp och är redo för säsongens grymmaste send. Men kanske värst av allt: regn på den efterlängtade och minutiöst planerade norgeresan. Drittvaer, som norrmän säger om sin vanligaste vädertyp.

Text: John Liungman
Bild: John Liungman, Mathias Dahl

Det såg inte bättre ut den här gången. Vi är vana vid att YRs prognoser vacklar fram och tillbaka mellan hopp och förtvivlan, och oftast betyder det att man hoppfullt lastar bilen och åker, och sedan förtvivlat ägnar en vecka i tältet. Men den här gången rådde det ingen som helst tvekan. Just denna junivecka skulle det regna, ihärdigt, varje dag, i merparten av vårt knyckliga, fjordiga grannland.

Således var jag och min trogne vapenbroder Mathias Dahl förberedda på det värsta. Vi studerade väderkartorna och kom fram till att Romsdalen var borträknat, men att Stavanger, något otippat, såg ut att komma undan störtfloden. Och i trakten av Stavanger fanns en klippa som vi hört lösa rykten om. Norges lilla storvägg. Dirdalsväggen.

Lång resa

Utan särskilt höga förväntningar och lite lätt besvikna över att inte få sätta klorna i Hornaksla, styrde vi bilen västerut en fredagskväll i juni. Det är långt till Stavanger. Skitlångt. Någon gång efter midnatt somnade vi i varsitt tält på en rastplats någonstans i det inre av Sörlandet medan mystiska lastbilar på väg från Turkiet till Arktis dundrade förbi absiden en gång i halvtimmen. Nästa morgon fortsatte vi över fjällen, tills vi slutligen kunde skymta en fjord längst bort i en dal.

Detta var Dirdalen, en bildskön uformad dal i trakten av det mer berömda Kjerag, där samma får troligen betat saftigt gräs sedan åttahundratalet, och bondens farfarsfarfars (och så vidare) säkert lastade sina skepp med lurviga bärsärkar för att göra livet surt för hederligt folk ute i Europa. På vägen genom dalen tornade det upp sig ståtliga fjällsidor åt alla håll och det var som vanligt livsfarligt att sitta i en bil som rattades av en klättrare.

Dirdalsväggen dyker upp just som den lilla älven (som självfallet pryder dalen som ett smycke) delar sig i två och lämnar en grön ö i mitten, säkerligen med det saftigaste betet. På denna ö parkerar man och kan sedan i lite större säkerhet njuta av att skåda den vackra, härliga, rödaktiga, branta, fina, underbart torra graniten. För det regnade inte.

Folktomt

Dirdalsväggen i kortform: Hundrafemtio till tvåhundra meter klättring på solida granitformationer, utan en bult. Som tre Häller ovanpå varandra. En sådan mening räcker kanske för att väcka intresset hos en inbiten traditionalist. Men lägg till att det är en kort anmarsch, att graderna börjar i vad som ligger nära en svensk sexminus, att

John på ”På kantens” korta andrarepa.

Hela berget. Nedstigning till fots sker i vänsterkant.

Mathias Dahl sorterar rep inför den potentiellt riskabla firningen.

Det är som om regntrötta Rogaland-klättrare byggt väggen just för att kunna klämma in turer mellan de alltför vanliga regnskurarna.

Mathias knivskarpa intellekt analyserar vägvalet.

det är vertikalt och ihållande, att det finns en praktisk firningspist vid de mest populära lederna och att det är folktomt. Vi var här på pingst, vilket våra gammelmodiga norska vänner fortfarande firar med frånvaro från jobbet, och ändå såg vi på tre dagar bara ett annat replag. Börjar det klia i fingrarna? Det kommer mera.

Vi åt en snabblunch och rackade på, i sällskap med en hord av löjligt söta och pratglada lamm. En klar fördel med bergets med norska mått lilla format, är att man kan klättra en tur på ett par timmar. I motsats till Nissedal, där man kan råka ut för åtta repors sur firning när regnet kommer, och där man måste släpa på vatten om solen skiner, så är Dirdalsväggen avklarad snabbt. Det är som om regntrötta Rogaland-klättrare byggt väggen just för att kunna klämma in turer mellan de alltför vanliga regnskurarna. Således var det inga problem att komma fram vid lunchtid. Efter lite bökande och trädklättrande hittade vi starten på vår första led - ”På kanten”.

Den börjar inte på någon kant, utan inleds, likt flera av lederna på klippan, med brötiga, gräsbevuxna och plaskiga dieder. Men halvvägs upp för förstarepan fångades min blick av vad som i föraren beskrevs som en hårdare variant rakt uppför väggen. Jag tittade på det drypande, slemmiga diedret (grad 5), tillbaka mot den perfekta, torra, zickzackande splittersprickan (6+), och saken var biff. En stund senare stod jag jublande på stand efter en makalöst fin, välsäkrad och generöst övergraderad jamspricka.

Föraren över området är kortfattad. Den ger en överblick över hela berget med lederna inritade, några ord om förstabestigare, och inte mycket mer. Man får gissa sig till var guldet är nedgrävt och hur man tar sig dit. På så vis är det ett äventyr här. Man vet inte vad man kommer att få bita i. Graderna kändes för oss, som är hemma i Utby och ibland vågar oss iväg till Bohuslän, som något softa. Särskilt gällde detta just handsprickorna. Det kan förstås ha att göra med vad man är bra på och vad man har hemmavid, men jag kan starkt rekommendera att göra några av direktinstegen (se faktaruta), som visade sig vara just Camalot-ätande sprickor.

Varning för firning

”På kanten” visade sig bjuda även på nervkittlande väggklättring, tunna fingrar och exponerad layback. En helhetsupplevelse som slutar i hyllan där firningspisten börjar. Ett varningens ord här. Firningarna går mellan tjusiga bultade ankare, och är långa och lätt överhängande. Hårda vindar utifrån fjorden har många gånger blåst slarvigt utslängda rep runt areten och fått dem att fastna där. Minst ett dödsfall tros ha orsakats av just detta, varnar oss några locals. Ha ordning på repen och låt dem inte hänga fritt i vinden.

Nästa dag gjorde vi ytterligare ett variantinsteg, även det en finfin spricka, och fortsatte sedan uppför leden som löper bredvid ”På kanten”, ”Comfortably numb”. Detta är en tjusig diederformation som slutar i en utdragen kamin. Trestjärnig klättring, återigen, och återigen med replängder på uppåt 50 meter. Rejält med utrustning är en bra idé på alla dessa turer, som alltså går att göra med få stand om man bara kan sträcka ut reporna och hantera repdrag.

Vid det här laget, stenhöga på granit och adrenalin, hade vi börjat tjoa och tjimma om att detta mycket väl kunde vara det bästa ställe vi någonsin klättrat på. Vi har på intet sätt upplevt världens alla

Berget i kvällsol. Det vänstra av de tre gigantiska diedren är ”Superhjörnet”.

FAKTA

Dirdalsväggen är en 200 meter hög vägg med enbart traditionellt säkrad klättring.

TA SIG HIT Bil. Snabbast längs kusten, ta E18 till Kristiansand och sedan E39. Funkar också på E134 via Notodden följt av väg 45 om man vill åka långsamt och vackert över fjället. Men räkna med att det tar tid.

BO Tälta diskret nedanför klippan, de närboende är välvilligt inställda, vårda detta! Camping finns. Handla proviant på vägen hit, dalen har ingen affär.

KLÄTTRING Vertikal trad på solida granitformationer, 4-6 replängder. Firning på bultad firningspist.

SVÅRIGHET Från svensk 6- och uppåt.

UTRUSTNING Dubbla tradrack. Halvrep om du vill fira ner (går också att gå).

FÖRARE "Klippeklatring i Rogaland" har precis släppts. Den finns på butiker i området, och på vissa nätbutiker. Den gamla föraren "Turklatring i Rogaland" finns som PDF på nätet. Området Rogaland lär bjuda på ofantligt mycket långturer, crags och bouldering, så det kan vara värt en semesterresa.

REKOMMENDERADE TURER På kanten direkt (6+, 4 repl, 180m, svart markering), Comfortably numb (6, 5 repl, 180m, vit markering), Superhjörnet (6, 5 repl, 200m, gul markering), King crimson (7-, 5 repl, 180m, långt i vänsterkant på bild)

berg, men tillsammans kunde vi ändå räkna in Lofoten, Romsdalen, Nissedal, Chamonix, Arapiles, Yosemite och en hel del annat. Och vi prickade in ytterligare en stjärnled på eftermiddagen, det stora "Superhjörnet" som utgör klippans mest framträdande formation. Själva diedret var inte något särskilt, men andrarepan var ännu en sådan där blixformad, vertikal, perfekt spricka. Mathias cruisade, trots ett allt ihärdigare droppande från himlen. Regn. Vi hade förträngt det, men nu hade det hunnit ikapp oss.

Men nästa morgon vaknade vi till uppehåll. Det skulle gå att göra ännu en tur. Vi bökade oss uppför en sedvanligt grötig förstarepa på leden "Civilized man", men denna gång fick vi inte smaka på belöningen. Det fortsatte med lös, flakig klippa som krasade under fötterna, och det hela toppades med hjältemodig djungelklättring genom låg barrskog, grad 6, av Mathias. Troligen en nytur som inte kommer att repeteras de närmsta åren. Det var dags att dra vidare.

Regnet i hälarna

Med regnet smattrande mot bilrutorna rullade vi mot Nissedal. Efter ett samtal hem (vädersurf på telefonen utomlands är fortfarande något som Telia inte uppmuntrar) hade fött fram teorin att Haegefjäll nog skulle klara sig. Det regnade hela vägen till berget, sedan upphörde det som genom ett trollslag. Vi slog upp tälten och lagade mat under det att vi blickade nervöst mot himlen, men det höll. Nästa morgon vågade vi knappt titta ut genom tältöppningen, men jovisst, det var torrt! Vi skyndade oss mot Sunset Boulevard, som jag regnats ner ifrån två gånger tidigare. Vi sprang upp. Det var tufft, det var vackert, det var torrt.

Men regnet var oss i hälarna. Vi sträckkörde ner till Bohuslän och smällde upp tältet vid Torpet sent samma natt. Gick upp nästa morgon, drog till Skälefjäll och toppade av vår långhelg med några av bergets finaste turer. Sen åkte vi hem. Sen fick regnet komma.

Vi fick senare veta att den veckan regnade det så mycket i resten av Norge att E6:an (den vi skulle ha tagit till Romsdalen) var helt översvämmad och oframkomlig. Jag har troligen gjort av med all min karma vad gäller väder. Jag lär aldrig mer få en torr klätterdag i Norge. Men skulle det vara så, så kan jag med säkerhet säga att det var värt det. Dirdalsväggen är fantastisk!

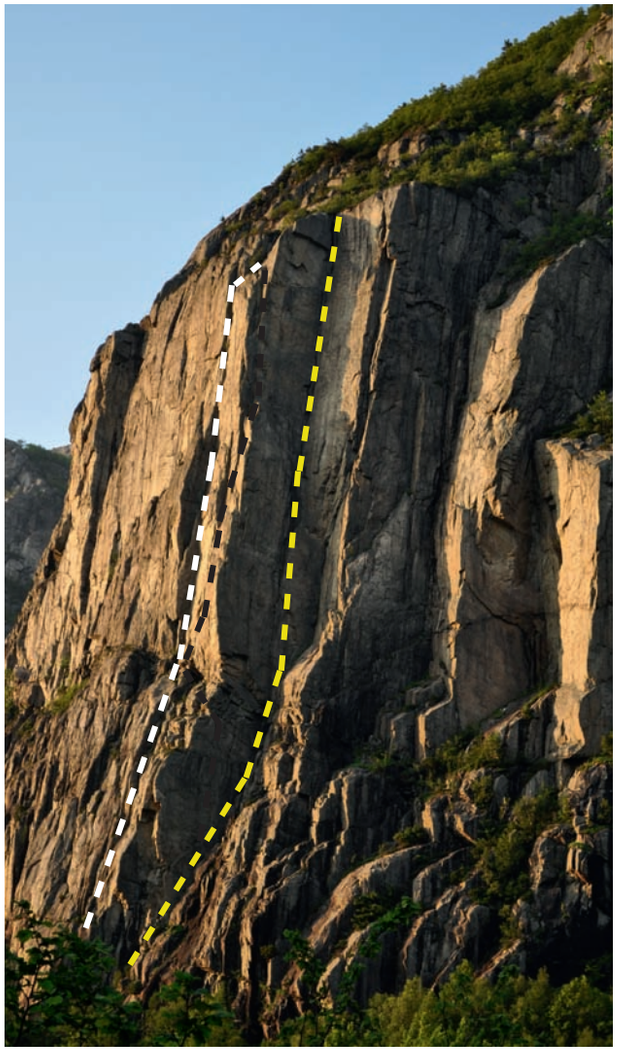

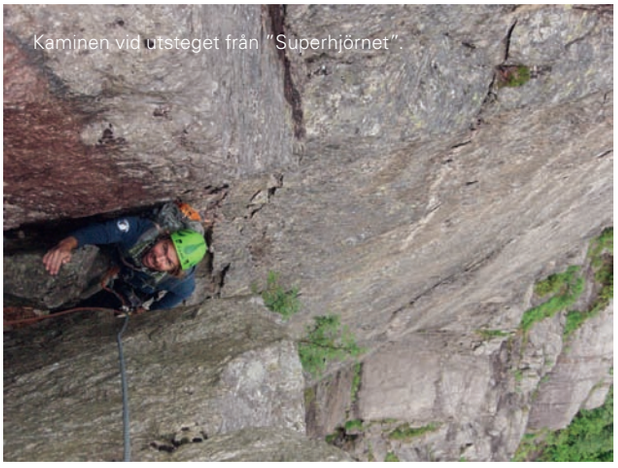
Kaminen vid utsteget från ”Superhjörnet”.

John sorterar skrot.

Bildskönt åt alla håll.

Mathias laddar för ”På kanten”.

Mathias leder andrarepan på ”På kanten”.

Dags att fira.

Incidentrapporter sommaren 2011

MISSADE BULTKLIPP OCH DÅLIGA NEDHOPP

Sedan förra numret av BS har klätterförbundets säkerhetskommitté fått in 16 nya incidentrapporter, 8 inomhus och 8 utomhus. Inomhus har vi 5 boulderolyckor beroende på olyckliga landningar, i något fall utanför mattan. En stukad tumme under ett move, samt en olycka och en incident med okontrollerad nedsänkning. Tidigare observerade mönster där repbromshantering respektive boulderned hopp dominerar är således alltjämt giltiga.

Eftersom det är mycket klippsäsong kvar och vi fått in tre snarlika olyckor med missade klipp vid sportklättring fokuserar detta nummers notis på de tre fallen.

Utomhus har vi 7 olyckor och en incident på klippa varav en olycka i alpin miljö. Den alpina olyckan skedde med ”löpande säkring” och skildras utförligare på annan plats i tidningen. Incidenten utomhus handlade om repskav mot klippkant under firning.

Av resterande sex olyckor utomhus är tre fall i samband med borrbultsklipp, två boulder och ett olyckligt fall vid tradklättring. Inget långt fall, men fotskada ändå. Alla dessa 6 olyckor ledde till frakturer eller allvarliga ledbandsskador. Jag noterar att inga rippade säkringar inrapporterats denna gång, men däremot alltså tre förstemansfall i samband med missade klipp vid sportklättring utomhus.

Ett urval av händelseförlopp med missade klipp

1. Fall vid klipp ner på säkrarens axel. Axeldistorsion och AC-luxation.
2. Fall vid tredje klippet med max rep utdraget. Markfall, men repet tog "en del av fallet". Bruten häl.
3. Missat klipp+ouppmärksam säkrare. Markfall på fötter, repet tar lite av fallenergin, fotledsfraktur.

Här följer några tankar med avseende på ledklättring sport (de första tre är identiska med notisen i förra numret):

- Marken eller en hylla är i allmänhet närmare än man tror. Fallets längd blir åtminstone 3 gånger så långt (och inte dubbelt som det ibland antyds lite hurtigt) som avståndet till senaste mellansäkring.
- Andra och tredje lägget ovanför en plan yta är de mest kritiska.
- I teorin är det att föredra att klippa i midjehöjd. I praktiken är sportturer ute sällan bultade på det viset, utan bulten sitter ofta högt vid klipp från en relativt vilsam position. Ibland går det kanske att lägga en trad-säkring här eller där om det är glest bultat.
- Det kan vara en bra – eller åtminstone hälsosam – tanke att inte vara så in i hoppsan etisk, speciellt vid gles bultning och trista hyllor/mark nedanför. Om man känner att det håller på att barka iväg vid ett klipp kan man ju suga tag i mellansäkringen med ena handen och klippa från det läget. Sportsligt blir det ju ekvivalent med att ta ett häng, men med klart lägre frakturrisk.

Det var det hele för denna gång.

Ingemar Gråsjö, Säkerhetskommitten

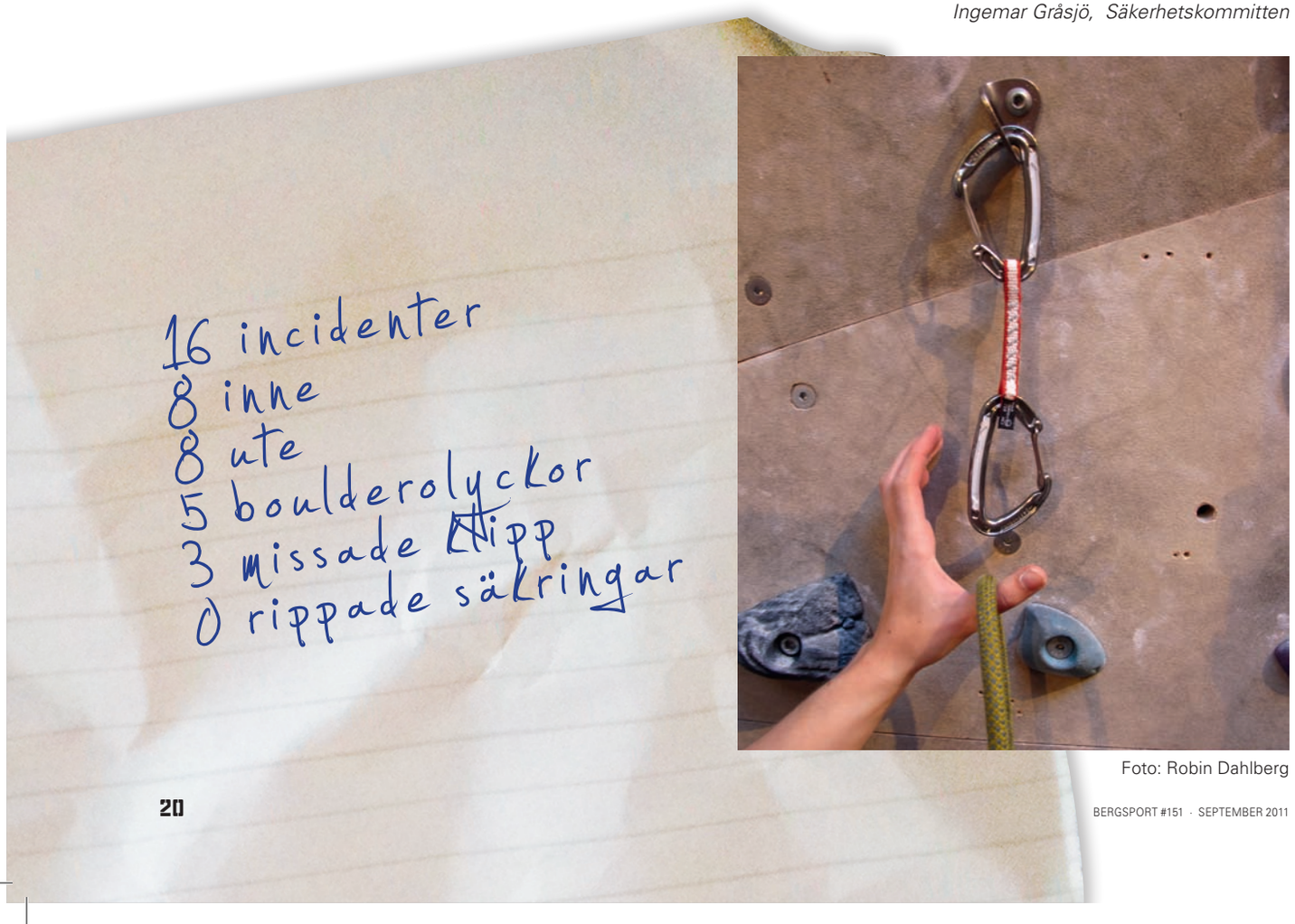

Foto: Robin Dahlberg

EPIC PÅ KEBNEPAKTE

Två svenska klättrare i tjugoårsåldern råkade ut för ett verkligt mardrömsscenario på Kebnepakte. Berget ligger norr om Kebnekaise och nås via Tarfala. Vid sextiden på morgonen befann sig klättrarna ungefär sju replängder upp på bergets ostkam. De gick på löpande säkring med 10-15 meter rep mellan sig då något gick snett. Båda klättrarna föll av kammen och slogs medvetslösa. Både återhämtade sig dock, men fann sig nu i princip frihängande. En enda säkring bar dem båda, och repet var delvis avslitet.

Klättrarna lyckades få mobilkontakt och larmade fjällräddningen. I fint flygväder kunde en civil helikopter sätta av två fjällräddare på kammen. Något senare anlände polishelikoptern som kunde sätta av ytterligare två man plus en läkare. Räddningsmanskapet klättrade upp förbi de båda skadade klättrarna och kunde sedan fira sig ned till dem. I det läget var klättrarna mycket omtöcknade men man flyttade dem utan bår för att man var orolig för skallskada och ville vinna tid. Från en avsats kunde sedan klättrarna vinchas upp till helikoptern och föras till sjukhus.

Båda mår idag bra, efter att ha hämtat sig från hjärnskakning.

– De hade en oerhörd tur. Hade vi inte haft polishelikoptern hade de nog blivit hängandes där i ett dygn, säger insatsledaren Mikael Amlert till Aftonbladet.

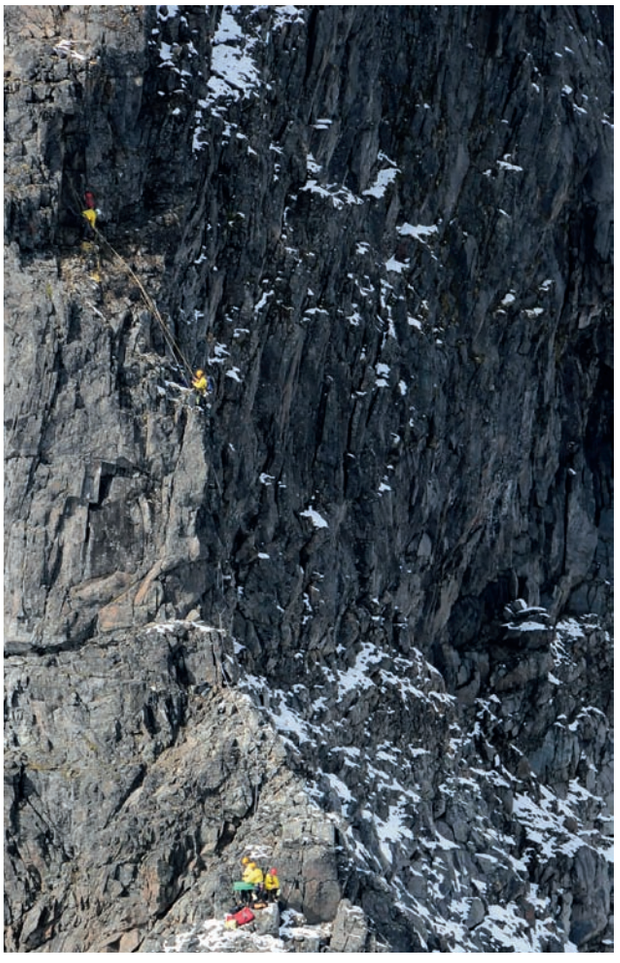

Kebnepaktes ostkam under räddningsarbetet, fotograferat från helikoptern. Den gulklädda räddningsmannen i mitten befinner sig vid de skadade. Foto: Polisen

Klättrare allvarligt skadad på Brappersberget

En artonårig norsk klättrare skadades allvarligt vid en olycka på Brappersberget i Bohuslän i slutet av juli. De exakta omständigheterna är ännu inte kända, men enligt vittnen klättrade 18-åringen som försteman på ”Skit i etiken”, en av de längre turerna på Brappersbergets vänstra sida. Han hade nått toppen och bett säkringsmannen lägga av, vilket denna gjorde. Därefter föll han av okänd anledning ca 25 meter ner till marken.

Efter fallet andades han, men var medvetslös. Han fick förstahjälpen av andra klättrare. Räddningstjänsten var relativt snabbt på plats, men tillkallade helikopter för transport till Sahlgrenska Universitetssjukhuset, dit den skadade anlände inom ca en timma. Klättraren har nu flyttats till ett norskt sjukhus där han vårdas för sina skador.

Enligt norska klätterförbundet är klättraren relativt erfaren trots sin unga ålder. Niklaes Nathén från Bohusläns klätterklubb besökte klippan efter olyckan för att se vad som kunde ha skett. Det finns uppgifter om att den skadade hade en kamsäkring i en cowtail fäst i selen då han föll. Nathén fann en spricka i toppen av leden där en sådan kam skulle kunna sitta kvar med nöd och näppe. Han fann också en kil i sprickan intill. En gissning är därför att klättraren varit i färd med att bygga ett ankare, men hade nöjt sig med en enda säkringspunkt under bygget.

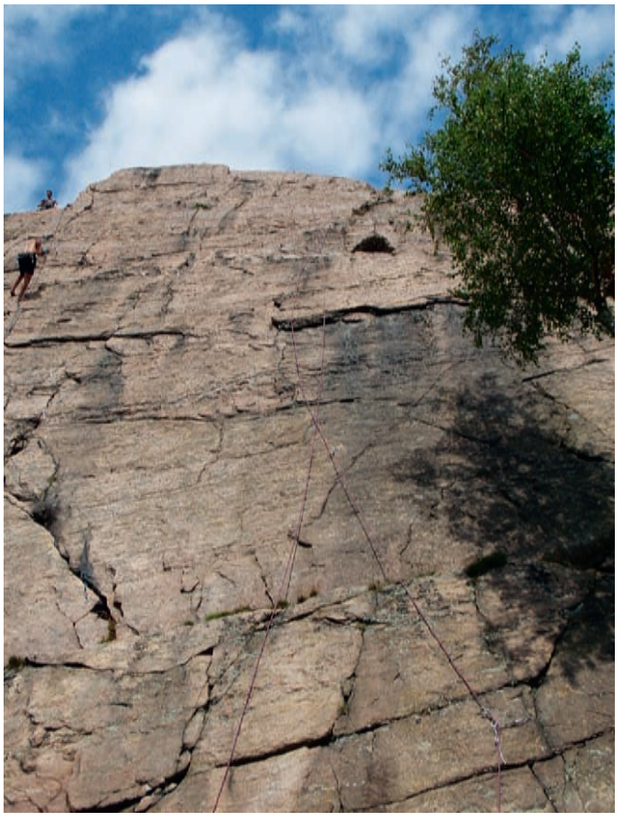

ORDFÖRANDEN: KLUBBARNA MÅSTE VARA MED OCH BESTÄMMA

Hösten närmar sig och med den en spännande kalender med aktiviteter. Om du inte gjort det redan efter semester så rekommenderar jag att du går in på klatterforbundet.se och ser om kalendern inte har något för just dig. Och om du är representant för en klubb och saknar just ditt arrangemang så skall du höra av dig till kansliet.

Nästa månad anordnar Sverige UIAA:s medicinska kommittés årsmöte i Åre. Mötet går av stapeln 18–23 oktober, arrangeras tillsammans med IKAR-CISA och finansieras med ett speciellt internationellt stimulansbidrag från RF. Om du har vägarna förbi så kommer det att finnas öppna föreläsningar, bland annat på temat fjällsäkerhet.

Det diskuteras redan att söka stimulansbidragen igen redan nästa år för en internationell accessträff i Bohuslän. Men innan dess bjuder hösten på SM i boulder (Kviberg), SM i lead (Solna), JSM i boulder (Västervik) med mycket mera. Lägg till det cup-tävlingar, Häggsta-, Tunabergs- och Stuguträffarna, förbundets regionala accessträffar, barn- och ungdomsledarutbildning, mm. och vi har ett härligt späckat schema.

På tal om glädjande så är det många av oss som kunnat glädjas över juniorlandslagets i sportklättring fina placeringar internationellt på sistone. Det bådar gott inför framtiden och är roligt inte bara för de aktiva, utan även för alla runtomkring – alla föräldrar, funktionärer och ledare som hjälper till.

Det är många i styrelsen som känner starkt för tävlingsklättring och tycker att det är viktigt med en levande tävlingscirkus och att de aktiva i våra klubbar som vill skall ha en möjlighet att välja tävling som sitt sätt att utöva vår idrott och ha en möjlighet att bli framgångsrika. Samtidigt står vi inför en stor utmaning eftersom ideellt engagemang möter allt tuffare motstånd på marknaden. Kostnaderna för att arrangera tävlingar skenar och många av de funktionärer vars utbildning förbundet och klubbarna subventionerat kräver ersättning för att arbeta med våra tävlingar. Om man tittar på flera av de kommersiella tävlingar som arrangeras verkar det inte vara intresset från de aktiva det är fel på. Det är dock tydligt att det sätt på vilket ideella tävlingar och landslagsverksamhet historiskt bedrivits blir svårare och svårare att genomföra.

Styrelsen och Tävlingskommittén har bjudit in till ett möte med representanter för de klubbar som är mest involverade i och har mest erfarenhet av tävlingsarrangemang i Sverige. Det är vår övertygelse att klubbarna som är störst på den här typen av verksamhet skall vara med och bestämma och dela ansvaret att verkställa. Som del i den här processen måste vi våga vända på alla stenar.

Alternativ kan inkludera att det tävlingsbidrag som idag går till arrangerande klubbar istället går till anställd personal på kansliet som har som sin uppgift att hjälpa till med arrangemanget, söka sponsorer mm, att kommersiella aktörer bjuds in i processen i större utsträckning, eller att kraven för andra tävlingar än SM sänks så att det blir billigare att arrangera eller att populära kommersiella arrangemang kan ingå i cuper. Idag lägger förbundet ungefär en halv miljon om året på tävling och landslag i sportklättring. Hälften går till landslag (juniorer och seniorer sammantaget) och hälften till tävling. Om det är rätt fördelning framöver måste vi också ta ställning till. Det är nu som aktiva och ledare i tävlingsklubbarna skall kliva fram och hjälpa förbundets kommittéer och förtroendevalda att knäcka dessa nötter.

Ett lysande exempel på fint klubbengagemang är Solna klätterklubbs sätt att ställa upp och arrangera JNM i bouldering 2011. Efter att Finland haft svårt att uppfylla sina åtaganden, har Sverige utökat tävlingsbudgeten 2011 och tagit över arrangemanget med Solna Klätterklubb som värd. Tävlingen går av stapeln 3–4 december och vi hoppas på en ny succétävling.

Avslutningsvis, som vanligt, glöm inte att ringa och berätta vad just du kan och vill göra för svensk klättring – mitt telefonnummer står längst bak i tidningen.

Pontus Axelsson
(medlem Bohusläns KK och Stockholms KK)

För att läsa mer om styrelsens arbete, gå in på http://bit.ly/bergsport

skärpleadet

Foto: Martin Arvidsson.
Erik Grandelius försöker sig på L'arcademicien 8c i Ceüse. Ett nyckelgrepp i kruxet hade nyligen lossnat och leden var troligen orepeterad sedan dess. Några veckor senare gjorde Alizee Dufraisse första nybestigningen.

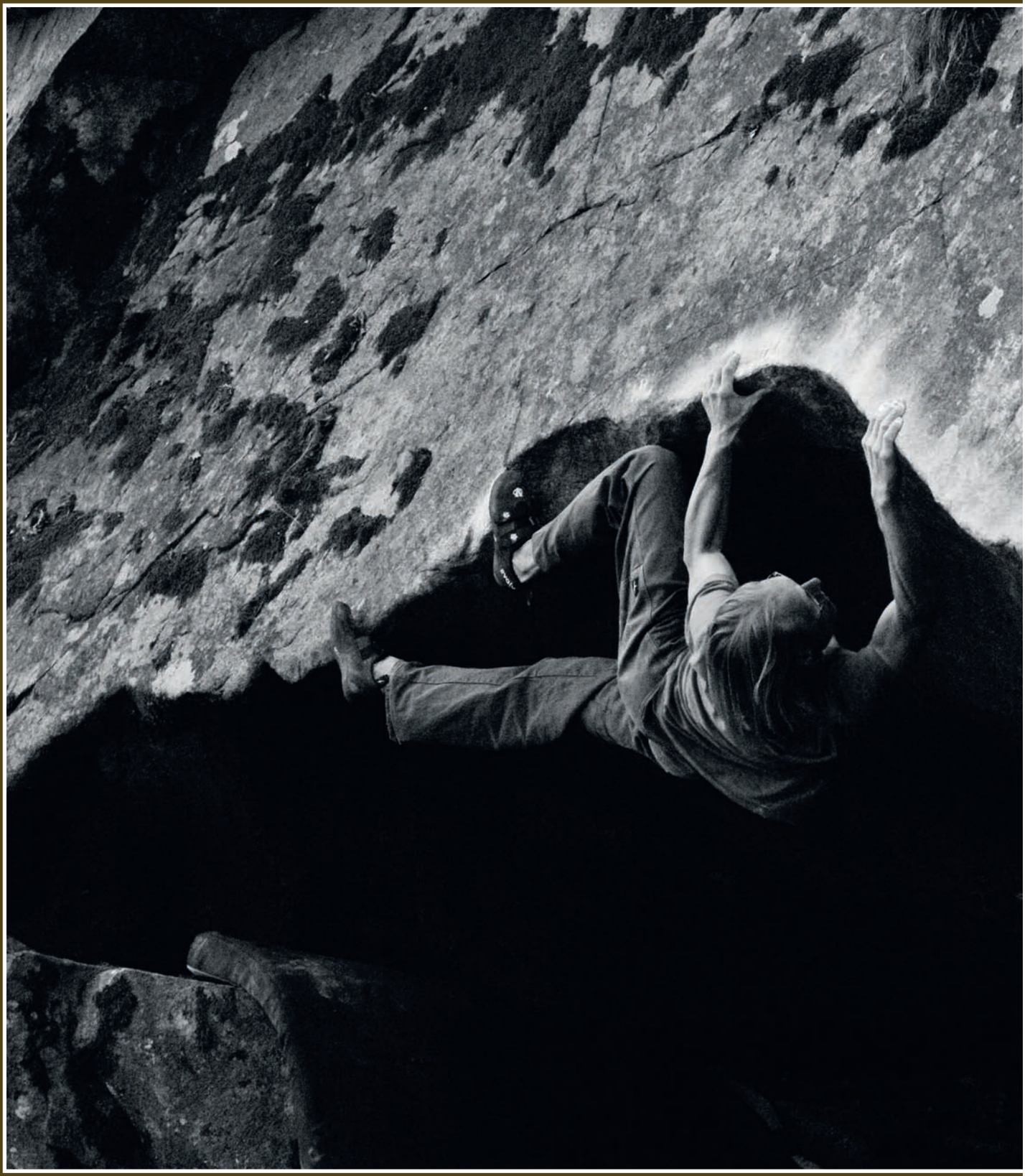

Foto: Daniel Olausson
Henrik Sennelöv på ett problem i Häller som i folkmun går under namnet Espens Hangel då den sattes upp av Espen Samuelsson. Vad Espen själva döpte problemet till är oklart.

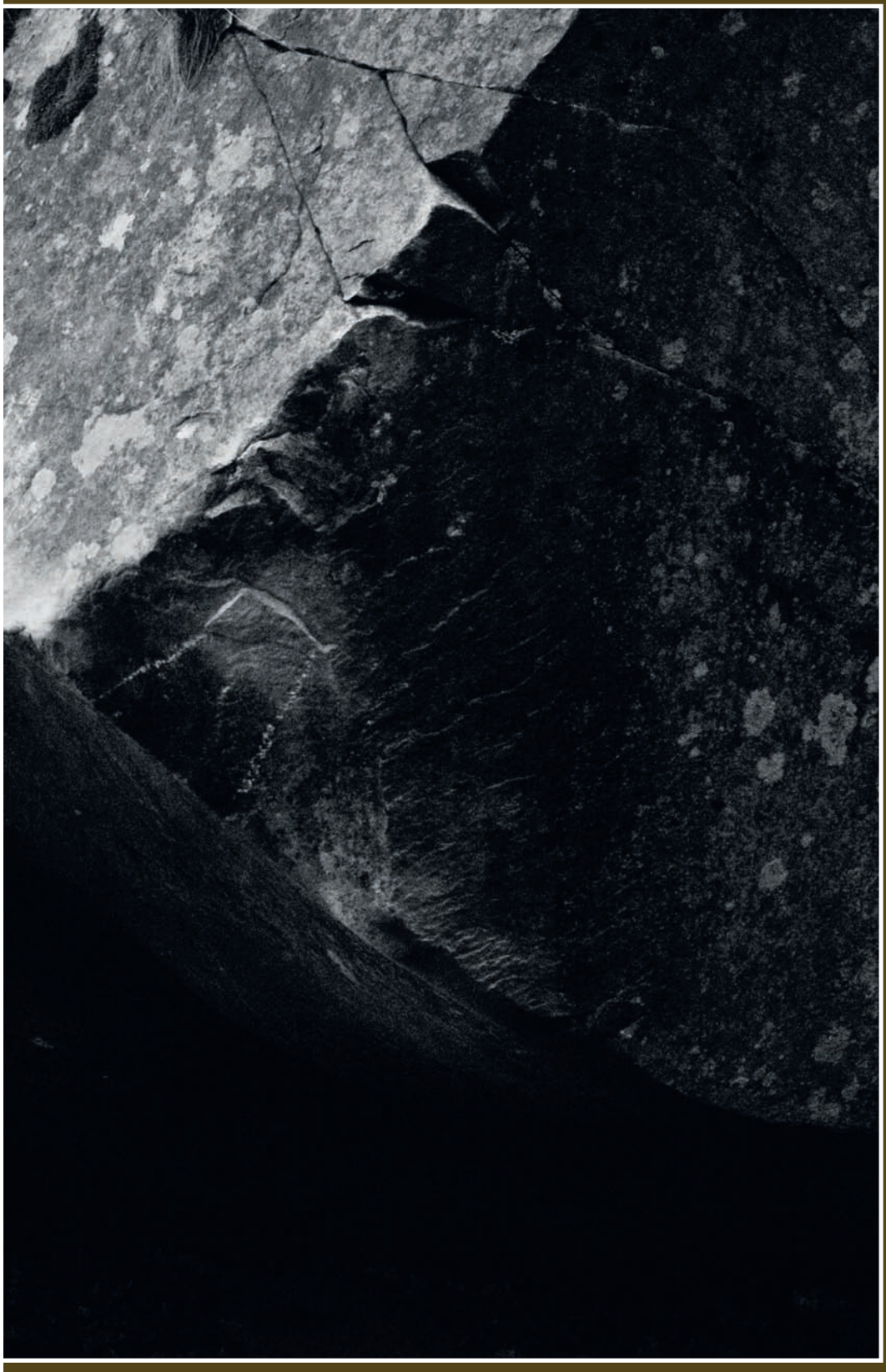

Foto: Anna Gatta
Philippe Gatta vid Deverse, Gorges du Loup, Frankrike

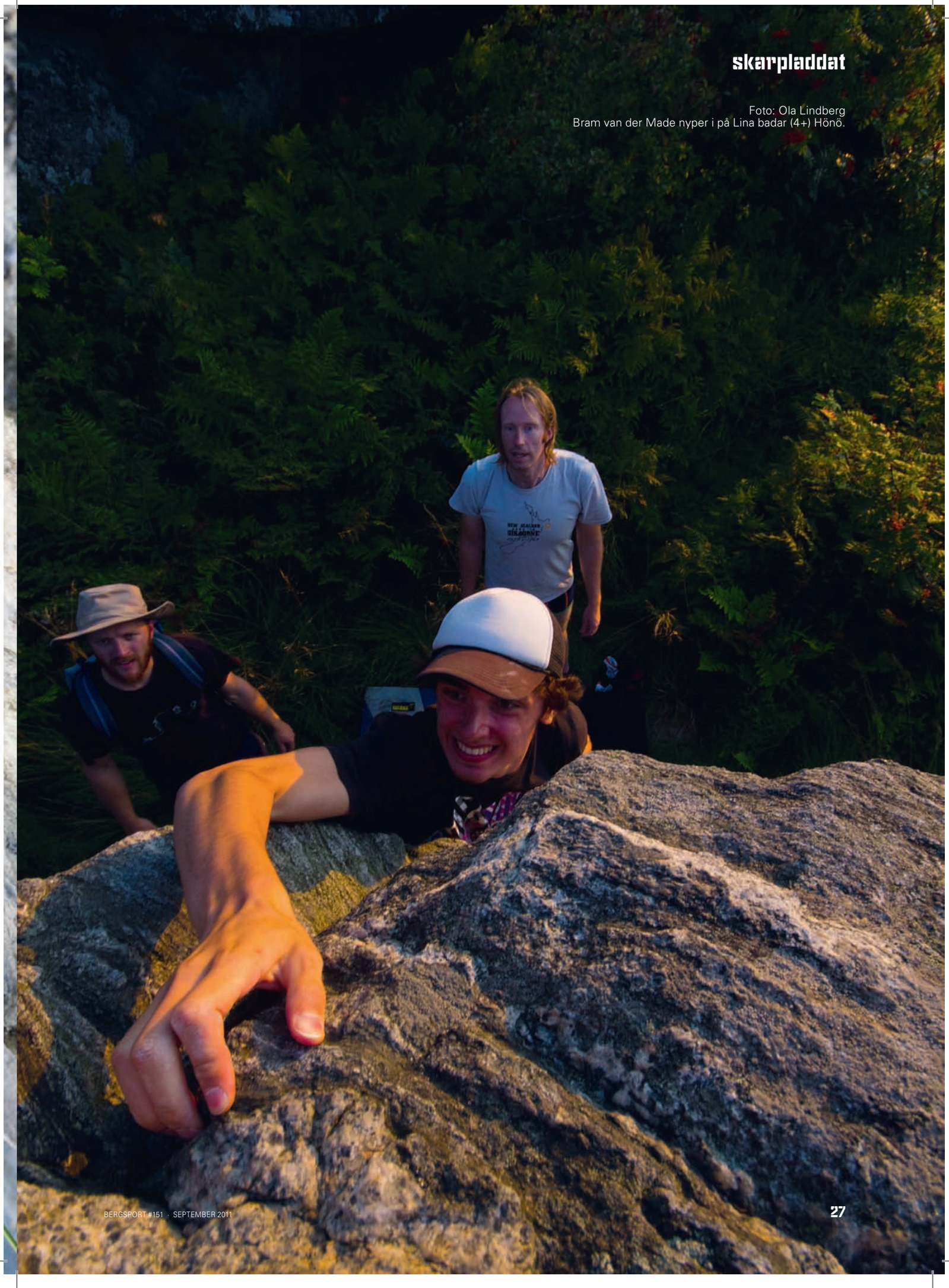

Foto: Ola Lindberg
Bram van der Made nyper i på Lina badar (4+) Hönö.

Foto: Ola Lindberg
Marek Grudzinski på Utan trosor i Tyrolen (4), Hönö.

Bild: Shawn Boye
Marre Ågerstrand leder Bagatell 6+, på Galgeberget i Bohuslän.

ANDRA BRA TIPS

* Låt alltid centralpunkten hänga fritt en bit ner över kanten.

* Använd repskydd vid vassa kanter.

* Sätt två skruvkarbiner i centralpunkten för ökad säkerhet och minskat repslitage.

* Innan du jämviktar noga kan du koppla i och kasta ut klätterrepet, då får du lite vikt i centralpunkten och det blir lättare att se att allt stämmer.

Om du är osäker på någon av knoparna som nämns här, gå då in på www.animatedknots.com där det framgår väldigt tydligt hur man gör!

TEKNIKTIPS

SNABBARE TOPPREPSANKARE

Text: John Liungman

Efter en grundkurs eller lite övning med mentorn är det dags att dra ut och topprepa på egen hand. Du har lärt dig att lägga kil och kamsäkringar, du kan dina knutar, och du kan några grundläggande ankarkonstruktioner.

Men sen är det där med verkligheten. På en tvådagars grundkurs kanske du bygger tre-fyra egna ankare, på platser som instruktören valt ut som särskilt lämpliga. Men på många ställen är berget mer komplicerat och då är det lätt att det tar lång tid att klura ut hur man ska göra.

I ett sånt läge kan 15-20 meter statiskt rep vara till stor hjälp. Repet gör att du når de riktigt bra placeringarna och träden som gör ankaret verkligt ”bomber”.

Här tänkte vi visa några varianter på hur man snabbt snor ihop ett säkert ankare med bara ett statiskt rep. Vi antar här att du har hittat dina bombsäkra placeringar. Vi kallar placeringarna A, B och C. Placering A ligger lite avsides från B och C som ligger nära varandra. Centralpunkten är skruvkarbinen genom vilken klätterrepet kommer att löpa så småningom.

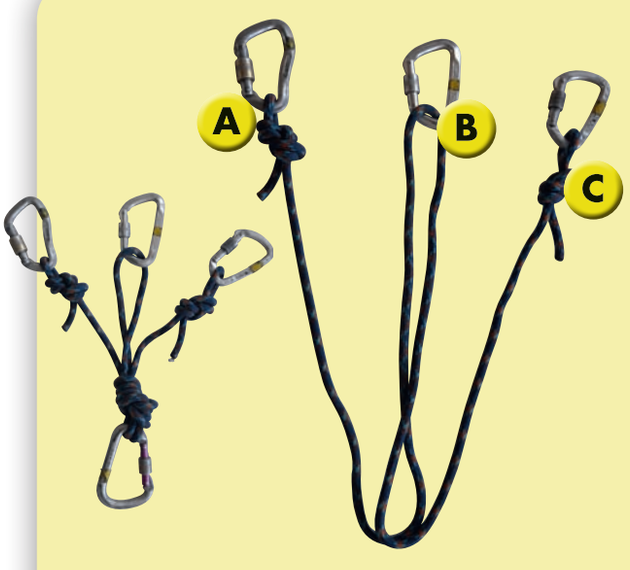

1. W-ANKARE. Fäst repet i A, dra ner till centralpunkten (ingen knut) upp genom B (ingen knut) ner till centralpunkt (ingen knut) och upp till C där du knyter en dubbelåtta eller dubbelt halvslag. Ta nu de båda bukterna längst ner och knyt en stor överhandsknop på så vis att det blir jämviktat. Om möjligt, se till att B är den punkt som ligger närmast centralpunkten (eftersom repet löper dubbelt där).
+ Enkelt och lättöverskådligt
- Svårt jämvikta uppifrån. Men du kan knyta dubbelt halvslag i A och/eller C för att kunna justera!
- Går åt ganska mycket rep

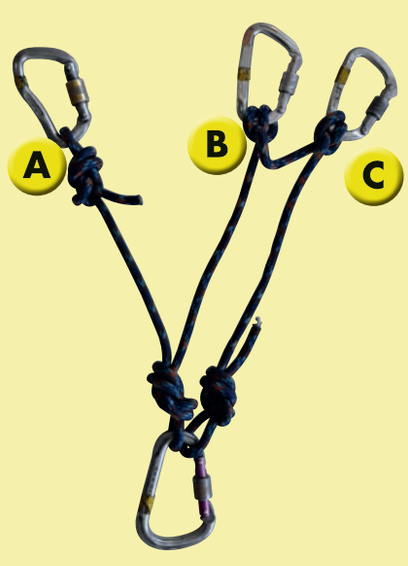

2. ”HÄRVAN”. Enklare än den först verkar. Koppla repet i A med en dubbelåtta. Dra repet ner till centralpunkten och slå en ny dubbelåtta. Fortsätt upp till B, slå där ett dubbelt halvslag. Med lite slack mellan B och C, knyt ytterligare ett dubbelt halvslag i C. Avsluta genom att dra repet ner till centralpunkten där du kopplar in det med en dubbelåtta.
+ Lätt att jämvikta uppifrån
+ Fungerar i de flesta situationer
- Lite oöverskådlig, svår att komma ihåg

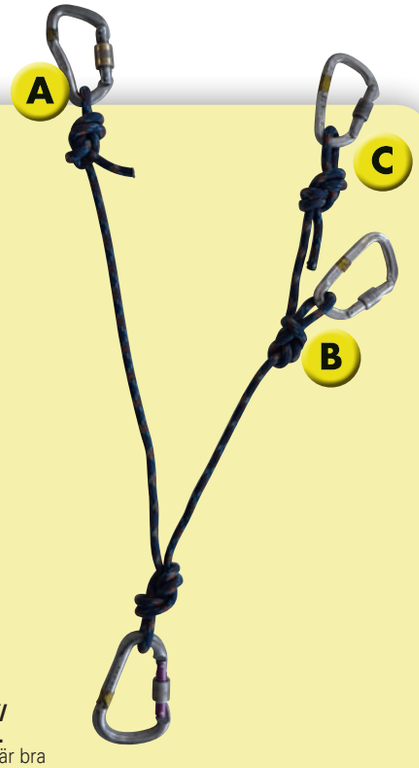

3. BUTTERFLY/ RIKTAD ÅTTA.
Den här lösningen är bra om två av punkterna ligger ungefär i linje med varandra i dragriktningen. Fäst repet i C med åtta eller dubbelt halvslag. Strax nedanför B, slå en alpine butterfly eller en riktad åtta (se bild), och klipp loopen i B. Dra repet vidare till centralpunkten där du knyter en dubbelåtta. Dra repet upp till A där du knyter in med åtta eller dubbelt halvslag.

+ Sparar mycket rep om två av punkterna sitter ungefär i linje, även om de är långt ifrån varandra

4. Y-HANG/KANINÖRON. Ta en stor bukt i änden på repet. Slå en dubbelåtta, men dra inte igenom änden i sista momentet, utan lägg bukten över hela knopen (se bild). Nu har du två loopar som du kan koppla i B och C. Jämvikta och dra åt knopen. Dra sedan repet till centralpunkten där du knyter en dubbelåtta. Upp till A där du slår en åtta eller ett dubbelt halvslag för att kunna justera längden.
+ Lätt att jämvikta uppifrån

+ Passar bra om två av punkterna sitter nära varandra

SVENSKA PINNAR FÖRÄNDRAR BORRBULTNING

En svensk uppfinning inom klätterområdet är på uppseglande. Det handlar om utrustning för att kunna säkra sig i förborrade hål, utan att lämna kvar några permanenta bultar. Uppfinningen kallas RockStick och har tagits fram av blekingeklättrarna Mikael Andersson och Patrik Lind.

Tekniska detaljer kring den svenska varianten är ännu så länge hemliga, men det rör sig om en styv metallpinne som skjuts in i ett 10 mm hål och låses fast, inte helt olikt en vanlig bult vid sportklättring. Det finns redan idag en liknande produkt som heter ClimbTech Removable Bolt. Denna fungerar mer som en kamsäkring. I motsats till ClimbTechs lösning så skall RockSticks utan problem gå att få loss även efter hård belastning. Enligt Andersson tål RockSticks ett drag utåt på 21-27 kN, och neråt på 30-34 kN.

Andersson ser inte detta som en ersättare till våra nu vanligt förekommande fasta expander- eller limbultar.

- Vi tror det blir ett komplement till sport och trad och att det framför allt öppnar en del nya möjligheter. Många verkar fastna för möjligheten att snabbt och billigt preparera riktigt långa leder. Ett exempel är en "äventyrsanläggning" i vårt bergiga grannland, där man vill man rigga långa extremt lätta klättringsleder som klättras simultant med 10 m rep och minst 3 säkringar mellan ledaren och följaren. Var 20:e säkring finns en standplats där andremannen kan klättra ikapp och lämna över hela knippet RockSticks, berättar Andersson. Nya idéer når oss med jämna mellanrum och vi tycker det är bra att vetskapen om vårt arbete sprids.

En annan tillämpning är att under utvecklingen av en klippa kunna "provborra" och testa leder och bultplaceringar. Om sedan klippan visar sig hålla måttet och leden blir fin så kan man bulta den permanent.

- Här i Blekinge finns en fin klippa som någon borrat 10 mm hål i, men aldrig bultat. Det var detta som väckte idén. Vi är några få klättrare som använder RockSticks och det fungerar över förväntan. Framför allt är det snabbt och billigt att rigga nya leder.

Andersson förhandlar just nu med olika tillverkare och hoppas ha en produkt på marknaden inom ett år. Målet är att en RockStick ska gå att köpa för under 300 kronor.

Vikten för en 10 mm RockStick blir dryga 70 gram. En 12 mm variant i aluminium finns också på ritbordet, och vikten ligger då på dryga 50 gram.

VÄSTERVIK PÅ KARTAN

Efter en vecka där klättrare från hela världen fått klämma på de småländska granitblocken är betyget VG. Ett förstklassigt arrangemang och utmaningar som satte eliten på prov. Detta är världsklass.

Text: Jonas Paulsson och John Liungman
Bild: Shawn Boye och Jonas Paulsson

26-åriga australiensaren Chris Webb Parsons, som har V16 under bältet, rockar loss på The Hourglass Sds 8B, Björnblocket. Bild: Shawn Boye

västervik

Boulder-träffen i Västervik blev en succé. Med hjälp av stjärnglans, gött folk och Västerviks numera berömda bumlingar förvandlades de småländska skogarna till epicentrum för svensk bouldering över en natt.

Bland de tillresta atleterna fanns namn som Chris Webb Parsons, Alexandra Puccio, Guntram Jörg och Daniel och Courtney Woods. Därutöver dök det upp klättrare från Sverige, Österrike, Ryssland och Finland.

Och lovorden har haglat över Västerviks fina klättring. I en intervju med amerikanska tidningen Rock & Ice var Chris Webb Parsons särskilt lyrisk efter att ha repeterat The Hourglass (8B) på Björnblocket:

- The Hourglass must be one of the best problems I have ever done. It's for sure in my top five problems of all time. Västervik has some amazing potential and what is there now is world class. I'm sure with a small amount of searching there will be plenty more plums.

Alex Puccio, tjej med tunga meriter. Bild: Shawn Boye

Daniel Woods slipar verktygen. Bild: Shawn Boye

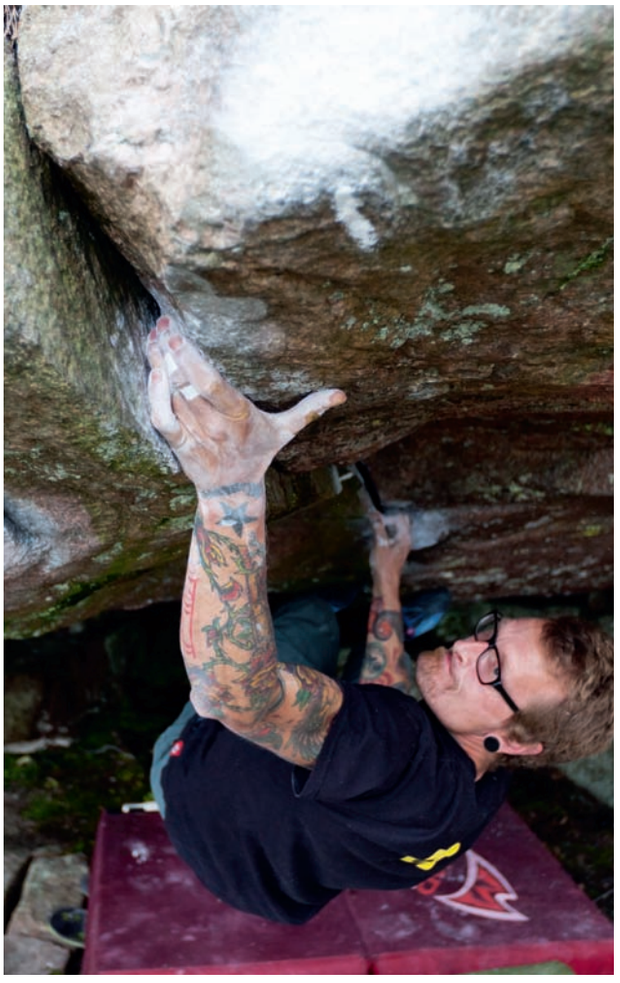

Local hardman. Stefan Rasmussen på Goofhead 8a, området Marstrand. Bild: Shawn Boye

Guntram Jörg och Dominik Hadwiger under en paus mellan försök. Bild: Shawn Boye

Bild: Jonas Paulsson

Västerviks klätterklubb hade satt ut prispengar på några projekt ute i skogarna, varav såväl The Hourglass som en nytur (8a) på Fallataket fick bestigningar. Funktionshindrade fransmannen Philippe Ribière höll en mycket uppskattad bildvisning på fredagkvällen och kvällen efter stod Daniel och Courtney Woods för en uppskattad presentation. Innan dess hölls en publikfriande dyno-tävling på Lysingsbadets camping. I damklassen flög segraren Alex Puccio hela 215 centimeter, vilket hade varit officiellt världsrekord om man hade lyckats få tag på de officiella grepp som normalt används vid dynotävlingar. Herrklassen bjöd på en rafflande uppgörelse mellan förhandsfavoriten Joakim Berglund och den unge finländaren Anthony Gullsten. Den före detta basketspelaren Berglund avgick till slut med segern, med det imponerande resultatet 262 cm, en tangering av de svenska rekordet.

”The Hourglass must be one of the best problems I have ever done. It’s for sure in my top five problems of all time.”

Chris Webb Parsons till Rock&Ice

Nära skjuter ingen hare. Daniel Woods missar för ovanlighetens skull dynon. Bild: Shawn Boye

Alex Puccio tar hem nästan-världsrekordet. Bild: Shawn Boye

Drivkraft. Projektledaren Jim Wasmuth. Bild: Jonas Paulsson

- Det känns bra. Vi har jobbat i nästan ett år med att få till det här, och det verkar som att våra tankar och idéer slagit väl ut, säger Jim Wasmuth som är en av eldsjälarna bakom träffen.

- Det viktiga är att klättrarna uppskattade klättringen. Vi har fått bekräftat att vi har en hög standard, och också att våra grader ligger rätt, säger Jim Wasmuth.

- Målet är ju att göra detta till en destination för bouldering och sportklättring. Det vi bjudit på är bara en bråkdel av vad som finns här. Nu gäller det att utveckla ännu fler block och klippor.

Mer information om träffen och om klättring i Västervik finns på vastervikclimbing.se. Shawn Boye kommer så småningom med en liten film från träffen, kolla in www.tielma.com.

Chris Webb Parsons på tredjebestigningen av Namaste 8a+. Bild: Shawn Boye

Guntram Jörg på Goofhead 8a. Bild: Shawn Boye

Alex Puccio. Bild: Jonas Paulsson

Daniel Woods med villiga spottare. Bild: Jonas Paulsson

Jocke Berglund på More than one way to skin a cat 8A, Fallataket. Bild: Shawn Boye

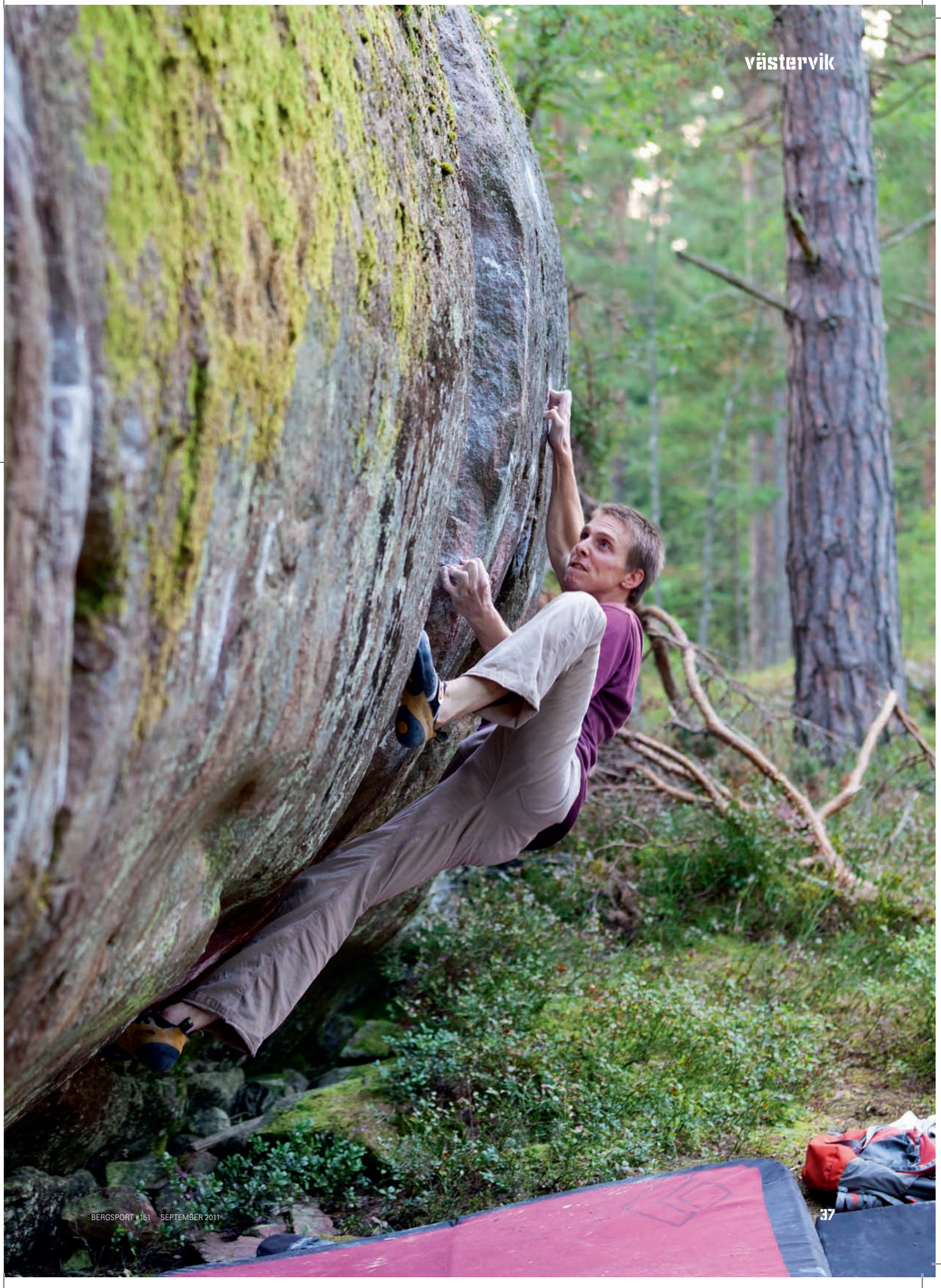

BRA HAprylar

LÅSKARBIN MED MAGNETER

Black Diamond har visat upp sina låskarbiner med så kallad Magnetron-teknologi. Låsmekanismen använder alltså inte gängor eller fjädrar, utan magneter. Det finurliga är att de båda låsarmarna (blå i bilden intill) håller sig i öppet läge så länge grinden är öppen. Så fort grinden stängs låses den. Alltså: helautomatisk självlåsning. En annan fördel är att det inte krävs någon rotationsrörelse, vilket gör mekanismen helt identisk oavsett vilken hand du använder. Magnetron kommer att släppas sommaren 2012, och då som modellerna GridLock (ovan) och RockLock.

BROMSEN SOM KAN ALLT

Italienska Climbing Technology kommer med en repbroms som tycks ha allt. Trots avsaknad av rörliga delar klarar AlpineUp av att göra det mesta man kan tänka sig behöva en broms till. Du kan använda den i självlåsande läge, vare sig du säkrar försteman eller andreman. Du kan säkra dynamiskt som en vanlig "hink". Du kan låsa av den under firning. Modellen är tänkt för två rep. Det finns också en modell som heter ClickUp, för enkelrep. Vi hoppas få göra ett test under hösten.

FRÅN BOSMA MED KÄRLEK

Peter Bosma är en av våra främsta klättrare genom tiderna, med flera SM- och NM-segrar och fina placeringar på världscupen. Han har också byggt otaliga leder på tävlingar. Nu har han också fått designa en egen serie grepp. Stonelove, som de kallas, finns i 50 olika former med den gemensamma nämnaren att det inte skall vara helt givet hur de skall tas, samt att ytan skall vara skonsam mot huden.

INTE BARA SNYGG

Suunto Core är en kombinerad altimeter och kompass. Den känns väldigt robustl och sitter gärna kvar på armen även vid bökig klippklättring.
Du håller enkelt koll på din höjd, vilket förutom kuriosavärdet även ger navigationshjälp vid en white-out i bergen. Den kan också logga hur mycket höjd du tagit, liksom hur mycket totalt du rört dig uppåt respektive neråt - en ganska kul grej vid exempelvis cykling eller backcountry-åkning.
En något enklare kalibrering hade varit ett plus. Detta måste man kunna göra ofta och snabbt!
Totalt sett är detta en riktigt gedigen produkt som förenar nytta med nöje och en snygg design.

TVÅ JACKOR TILL PRISET AV EN

Bergans Sastrugi Down Jacket är inte bara vattenavvisande, vindtät och varm. Dunjackan är även vändbar. Du kan alltså använda ena sida för att kladda frystorkad chili i basecamp, och den andra när du skall vara fin på Häggstaträffen. Förlängt ryggparti och fast huva, som är anpassad till hjälmar. Dunjackan packas enkelt ner i en av fickorna och vikten ligger på 585 gram för en storlek medium i dammodell.
Rek pris: 4995 kr

SPRAT®
Society of Professional Rope Access Tecnicians

VÅRA FACKMÄN UTFÖR INSPEKTION, UNDERHÅLL OCH MONTAGE PÅ HÖG HÖJD

Vi erbjuder även kurser som leder till internationellt gångbara auktorisationer inom Rope Access.

Klätterservice AB

Nytänkande lösningar för arbete på hög höjd

Läs mer på
www.klatterservice.se

EN LÄTTÅTKOMLIG 6000-METERSTOPP

HUYANA POTOSÍ

Bolivia är landet för dig som vill uppleva stora berg utan att det kostar skjortan eller kräver särksilt avancerad logistik. Kanske blir Huyana Potosí din första tur över 6000 meter.

Text: Maria Collin
Bilder: Maria Collin & Juan Jose Miranda

Det hade regnat i veckor och inte såg det bättre ut den morgon när vi begav oss i minibuss mot Bolivias populäraste berg. Under två månader hade jag väntat och längtat efter en regnfri helg för och ta mig an Illimani(6442 meter), men vädret blev endast värre och vägen dit var mer eller mindre bortregnad. Därför bestämde jag mig för och vara klok som alla andra och bestiga vackra Huyana Potosí (6088 meter) först. Jag hängde på bergsguiden Juan Jose "Juancho" Miranda och hans företag med en grupp på tre personer, Lisa från Tyskland, Keith från U.S.A. och Nick från mitt numera andra hemland Kanada. Vi njöt av utsikten över La Paz från den hyrda minibussen under en och halv timme till starten för bestigningen av Huyana Potosí. Vi knallade en halvtimme till ett vackert stenhus, Refugio del Campo Base vid 4750 meter. Efter värmande te, soppa och huvudrätt, var det dags och öva isklättring och gå inknuten i rep efter en guide, vilket de andra aldrig gjort tidigare. De lärde sig snabbt och efter några timmar i regnet vandrade vi tillbaka till stugan och drack mer varmt te. Juancho och den inhyrda guiden Chocko lagade mat och förvånansvärt fort serverades en smarrig tvårätters igen. Det fanns ingen elektricitet och det blev mörkt i stugan runtåtta snåret och det var inte mycket annat och göra än och krypa till kojs.

Vi tog det lugn dagen efter och begav oss iväg under förmiddagen och vandrade en och en halv timme till basläger två, Refugio Campo Rocas vid 5170 meter. Det är en större stuga och det var två andra grupper där som försökte hålla sig varma, då de bodde i den billigare men kallare delen. Vi körde den lyxiga stilen och intog den varma avdelningen. Inte långt efter att vi kom dit serverades hamburgare med hemmagjorda pommes frites. Det serveras alltid mat i mängder med Juanchos företag, och jag är alltid lika besviken när jag står på vågen efter en resa med dem. Dock har de rätt i att vatten, socker och mat är livsviktiga för att klara av den höga höjden. Planen var och gå och lägga oss redan klockan sex och innan dess blev vi serverade middag som jag mer eller mindre fick proppa in i öronen.

Jag sov inge vidare, lyssnade på den starka vinden och snarkningar tills klockan ringde halv ett på natten. Första timmen var seg då hela min kropp kändes som en blyklump, men sedan piggnade jag till och kände mig ovanligt alert. Det var inte fallet för Lisa, hon hade problem med magen och tappade snabbt kämparlusten. Vi gjorde allt vi kunde för och få henne och fortsätta, ett steg i taget. Vår guide valde en annan väg än den vanliga som de andra två grupperna tog, vilket innebar lite isklättring men utan risk för laviner. Det visade sig senare att de andra grupperna var för trötta för att fortsätta från den platsen, vid ca 5500 meter, och vände ner igen.

Gryningen kom och det var magiskt vackert uppe på berget, och solens värmande strålar kändes helt underbara. Normalt är det barmark nästan enda upp till toppen men nu var det djup snö hela vägen från Base-Camp 2, vilket trots regnperiod är rätt ovanligt, och det var bara och pulsa på.

Vi hade verkligen tur med vädret, regn och snö hela vägen tills vi närmade oss toppen, då smög solen fram och molnen pyste iväg. Vi insåg efter sista branten att det skulle bli knepigt att nå hela vägen till toppen på grund av en instabil snökam. Grabbarna som gick med Chocko vände ner vid 6033 meter. Vi funderade på olika alternativ för och nå hela vägen, men Lisa var helt enkelt för trött för att fortsätta, och vi fick också nöja oss med 6033 meter, 55 meter från toppen. Men vi hade samma utsikt därifrån och njöt av fantastiska vyer över Lake Titicaca och Cordillera Real. Det tog runt två timmar att gå ner till stugan, och ett snabbt stopp för varm soppa satt som en sportsmeck. Vi packade ihop och fortsatte ner i regnet till den väntande minibussen. Mina solglasögon skyddade visst inget vidare och jag led av lite snöblindhet och passade på att vila ögonen under resan ner till La Paz. Där sken solen och vi sade hejdå med stora leenden efter en schysst helg och lyckad resa. ■

FAKTA HUYANA POTOSÍ

HÖJD
6088 meter

VAR
Cordillera Real, Bolivia

BÄSTA PERIOD
Mellan mars och oktober, vilket är Bolivias vinter.

SVÅRIGHET
Har kallats "världens lättaste 6000-meterstopp". Men det beror delvis på att det bara är 1400 höjdmeter från bil till topp via normalvägen. Enstaka passager kan vara tekniskt svåra (PD). Bergets västvägg har betydligt mer utmanande rutter.

RESA HIT
Flyg eller ta buss till La Paz. Berget ligger bara 25 km bort.

Om ni önskar bestiga berget utan guide får ni leta minibuss utanför kyrkan San Fransisco som tar er till början av berget.

Om ni väljer och bestiga berget med guide, så ingår oftast allt i priset, dvs minibuss, mat, utrustning, kläder och skor, men inte sovsäck och ryggsäck. Dock beror det på vilket företag ni åker med. Ni hittar de flesta guideföretagen längs med gatorna Sagarnaga och Liniares.

Många företag anger att de har bergsguider, men många gånger är det falsk marknadsföring. Flera säljer billiga resor med för många personer i varje grupp, och de bjuder inte på tillräckligt med mat. Det finns dock även många seriösa företag som verkligen vill att deras kunder ska få en härlig upplevelse i deras land.

Guideföretaget Altitud 6000 rekommenderas. Juancho är certifierad internationell bergsguide och hans partner Osvaldo är certifierad bergsguide i Bolivia. De tar sig aldrig an större grupper än vad som är säkert, vilket oftast innebär max två personer per guide. De lagar väldigt god och mättande mat i stora portioner. Mer info finns på www.altitud6000.com

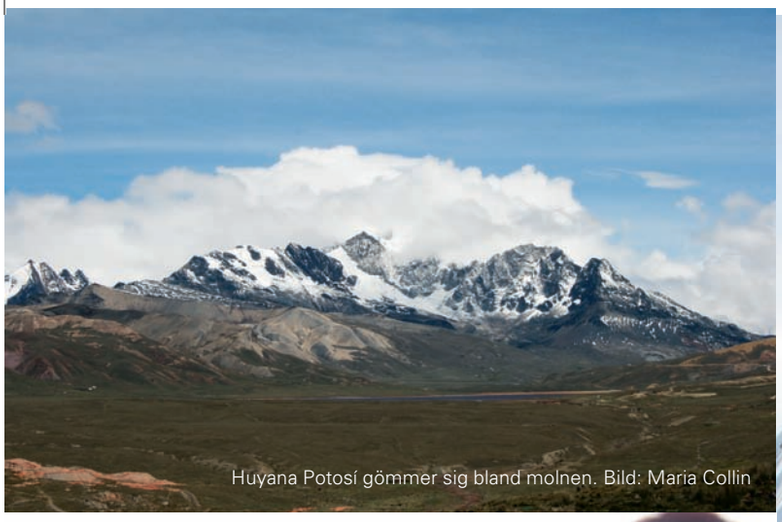

Huyana Potosí gömmer sig bland molnen. Bild: Maria Collin

Tyvärr stod det 6030 m på klockan när vi fick vända.
Bild: Maria Collin

Solen är på väg upp över glaciären. BIld: Maria Collin

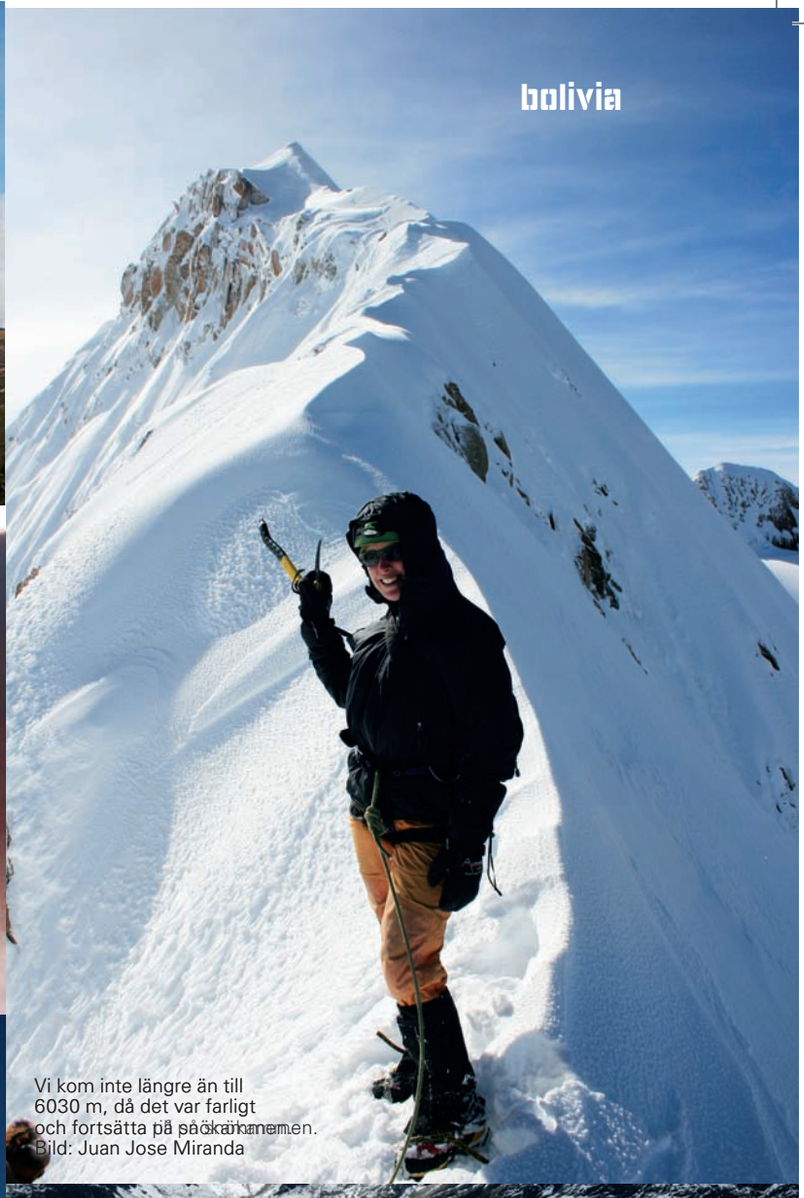

Vi kom inte längre än till
6030 m, då det var farligt
och fortsätta på skakänneln.
Bild: Juan Jose Miranda

Hyttan vid base camp 2,
5130m, foto Maria Collin

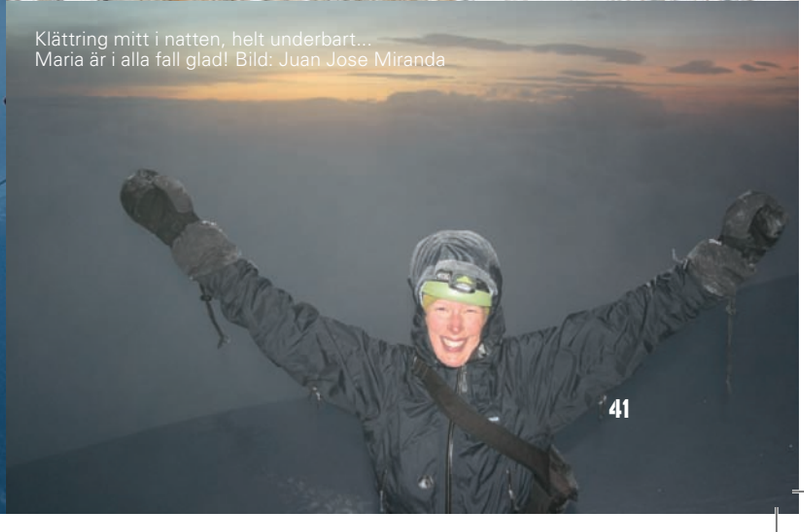

Klättring mitt i natten, helt underbart...
Maria är i alla fall glad! Bild: Juan Jose Miranda

Ny klätterbok tar form

En helt ny svensk lärobok i klättring är på gång. Författaren är den göteborgsbaserade skåningen Nils Ragnar ”Bobo” Gustavsson. Bobo är troligen en av landets mest välutbildade friluftsmänniskor. Ett tidigt klätter- och friluftsintresse ledde till utbildningar i Norge och Sverige och arbeten som guide, instruktör och lärare. Numera undervisar Bobo i friluftsliv, friluftssäkerhet och ledarskap för vuxna och ungdomar på universitet och gymnasium. Han är auktoriserad klippklätterinstruktör och inomhusinstruktör och är även licensierad havskajakinstruktör i organisationen NIL. Tidigare var han ansvarig för klippsektionen i Svenska Klätterförbundets utbildningskommitté och arbetar fortfarande med instruktörsutbildning.

Hur kom du på idén att göra en klätterbok?
Tanken har nog funnits ganska länge att det skulle behövas lite ny litteratur om klättring på svenska. I instruktörskretsar har det pratats om att ”någon” borde ta tag i det där. Som instruktör har jag ofta fått frågan av elever var de kan hitta de tekniker som vi lär ut på kurserna och det har varit svårt att ge några bra rekommendationer. Jag tänkte att det nog kunde vara en kul grej att göra…

Vad kommer att skilja den här boken från andra, som tex Stora klippklätterboken?
Stora klippklättringsboken är en inspirerande klassiker som jag själv läste från pärm till pärm som nybliven klättrare. Det ska bli spännande att läsa den uppdaterade versionen som jag har hört är på gång. Min tanke var att göra en bok med mycket bilder som skulle vara konkret och användarvänlig och där de tekniker som lärs ut på kurser förklaras tydligt med text och bild. Jag har t.ex. saknat en ordentlig sammanställning av vanliga ankarmodeller. Det finns en hel del bra utländsk litteratur men ibland skiljer sig metoderna från vad som lärs ut på svenska kurser och det kan bli lite förvirrande för nyblivna klättrare. Jag har framförallt utgått ifrån SKF:s grundkurs i klippklättring och tanken är att boken ska kunna användas som kurslitteratur. Dessutom beskrivs ledklättring och replagsarbete, sportklättring, bouldering och lite annat smått och gott, så förhoppningsvis kan den vara intressant även för de som redan har klättrat en del.
Långtursklättring, räddning, aidklättring och annat spännande får vänta till en eventuell framtida fortsättningsbok.

Har du själv lärt dig nåt nytt medan du skriver?
Massor! Förutom att jag tvingats att grotta ner mig i tekniska detaljer har det varit en utmaning att försöka göra boken så pedagogisk och tydlig som möjligt. Det har varit mycket vridande och vändande på formuleringar och bilder. Jag har fått värdefull hjälp av duktiga instruktörskolleger och klätterkompisar som har granskat mitt material och tagit sig tid för långa samtal.
Att ta bra instruktionsbilder är inte heller så himla lätt och det har blivit många timmar ute på klipporna med kameran i högsta hugg. Tack och lov har jag tålmodiga vänner som har varit villiga att agera fotografer och modeller.

Dina tre bästa tips till en nybliven klättrare?
Gå en kurs med en auktoriserad instruktör för att lära dig nya moment.
När du börjar ledklättra på naturliga säkringar: Börja på riktigt lätta välsäkrade leder och säkra tätt. I början är det viktigast att lära sig hantverket, inte att klättra svåra leder.
Försök undvika att dras med i gradhetsen som förekommer i vissa klättersammanhang. Klättra för din egen skull och för att det är roligt. För mycket fokus på grader och svårighet kan ta bort lusten och motivationen för att klättra. Jag tycker att klättring ska vara lustfyllt och lekfullt, speciellt i början.

Vad/var klättrar du helst själv?
Jag är svag för sprickor och jamklättring så på hemmaplan är Bohuslän svårslaget. Utomlands gillar jag ställen som Indian Creek i USA, Arapiles i Australien och såklart Norge. Lofoten är magiskt och Tromsö och Molladalen är också riktigt bra.

Alla behöver en KK!

Du knyter in dig i repet med samma knut som du knutit tusentals gånger tidigare. Du kan göra knuten med förbundna ögon och du har till och med gjort knuten i beckmörker på en långtur i Norge. Innan knuten är helt färdig avleds din uppmärksamhet av att någon faller på leden bredvid. Fallet är trots sin längd och dramatik helt ofarligt och klättraren fångas upp mjukt av en skicklig säkrare. Du vänder dig om till din klätterkamrat och säger ”ok, jag kör”. Du och din klätterkamrat har klättrat i många år och ni räknas både av er själva och allmännheten som väldigt rutinerade klättrare. Klätterhallens trygga miljö framstår nästan som en lekpark i jämförelse med era klättringar i Chamonix i fjol. Din säkrare samtalar med er gemensamma kompis som ni inte träffat på flera år men ser att du är på gång och nickar. Du börjar klättra och eftersom leden är ganska lätt så kommer du snabbt upp till toppankaret 10 meter upp. Du sätter dig ner i selen och hinner inte ens tänka på att någonting är fel innan det är för sent.

2009 publiceras en artikel i Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports som indikerar att klättrare med relativt lång klättererfarenhet i högre utsträckning än nybörjare riskerar att skada sig. Frågan man måste ställa sig är varför det är så och varför vi som klättersamfund tillåter det att vara så, när en starkt bidragande orsak till olyckorna är slarv.

Klättring är till sin natur farligt. Att ta risker måste få vara ett medvetet och övervägt beslut. Riskerna ska komma från miljön vi valt att vistas i, inte genom att vi är slarviga. Slarvet beror på oss och våra beteenden som ofta sker automatiskt, men det går att ändra på.

Det går att lära gamla hundar att sitta, bara vi vill, och det är lättare än vi kanske tror, men vi måste vilja!

Kamratkontroll

Kamratkontrollen är den bästa metoden att hitta slarvfel.
”Säkring klar” betyder att kamratkontrollen är genomförd.
Kamratkontrollen håller dig vid liv.

Kultur

Vi måste skapa en kultur där vi uppskattar att andra påpekar när vi gör fel.
Det är av omtanke.

Vilja

Vi måste vilja lära oss.
Se det som en utmaning att hänga med i säkerhetsutvecklingen.
Det är spännande och lärorikt.

Klättercentret är initiativtagare till den riksomfattande kampanjen **Alla behöver en KK!**
Kampanjen består av en poster och en plakett som sätts upp i klätterhallarna.

Materialet beställs av robin@klattercentret.se

Tillsammans med Klätterdomen, Klätterverket, Eskilstuna Klätterklubb, Solna Klätterklubb, Visby Klätterklubb, Klätterlabbet, Crux och Karbin jobbar vi för att öka säkerhetsmedvetandet hos klättrare.

KLÄTTERCENTRET · KARBIN · EKK · KLÄTTERVERKET · KLÄTTERLABBET · KLÄTTERDOMEN · SOLNA KLÄTTERKLUBB · CRUX · Visby Klätterklubb

Klättring som betyder något

NORSK-SVENSK FÖRSTABESTIGNING OCH UNIKT BISTÅNDSPROJEKT

Text: Markus Korhonen

Det är ofta sammanträffanden som styr våra liv. Saker hänger samman på ett sätt som inte går att se förrän i efterhand. När jag våren 2005, nyfiken och nervös, för första gången höll i en repbroms och för dagen blev ”belay monkey” åt Martin visste jag inte att jag skulle fångas av klättringens magi och att vi några år senare skulle förbereda oss för en förstabestigning av ett 6500 meter högt berg i Nepal. Än mindre att vi skulle komma att delta i ett projekt som kan komma att förbättra livet för många människor. Men detta var inte det enda slumpartade mötet som ledde fram till idag.

Everestdrömmar

Eigers Nordvägg, 1983. Bjørn Myrer-Lund sätter isyxa och stegjärn med exakt precision och tillsammans med Finn Dæhli gör han den första nordiska vinterbestigningen. Kanske kan han för sitt inre öga se sig själv två år senare stå som första skandinav på världens tak men ännu har inte de ologiskt böljande livslinjer som avgör våra gemensamma öden korsats.

Mt. Everest, 1985. Ola Einang deltar i den mycket uppmärksammade och framgångsrika everestexpeditionen under ledning av Arne Næss Jr. Han är ytterst ansvarig för att hålla passagen genom de lömska Khumbu ice falls säker genom att underhålla fasta rep och stegar. Ola passerar hotfulla seracer som när som helst kan krossa honom som en fluga, och djupa glaciärsprickor som gapar bottenlöst som hungriga helvetesgap. Han arbetar sig upp och ned genom Khumbu fler gånger än någon icke-Sherpa gjort vid denna tidpunkt. Fokuserad och helt upptagen av sin nuvarande uppgift ser inte heller han att ödets linje nu riktar sig mot dagens plats och tidpunkt i livet.

Kathmandu, Nepal, 1997. Taxichauffören Laxmi, som hjälpt norrmännen tolv år tidigare, bjuder hem några medlemmar ur

Berget Pang Puche. Foto: www.mountainsofttravelphotos.com

1985 års expedition på middag. Under middagen frågar en av klättrarna Laxmis då tolvåriga dotter Sudha vad hon vill bli när hon blir stor. ”Jag vill bli läkare”, svarar Sudha. Fadern suckar och säger att det är omöjligt, de har inte råd med hennes utbildning. Norrmännen beslutar sig för att finansiera flickans utbildning.

Vänskap på berget

Hurrungane, Jotunheimen, 2008. Min kamrat Martin Carstens och jag ger oss iväg från Turtagrö för att klättra ”Skagastölstraversen”. Detta är en mixad kamvandring och klippklättring över en bergrygg som passerar ett antal 2000+ toppar med avslutning på den ståtligaste och mest omtalade toppen i Jotunheimen: ”Stora Skagastölstind” (2405m). Vi möter upp den norska sjuksköterskan Solvor Småkasin och hennes vän Arve Remi Sehl, som vi redan två dagar tidigare stiftat bekantskap med under nedstigningen från en topptur på skidor, Store Ringstind (2124m). Vädret är idealiskt och allt stämmer (utom möjligen vår sena start). Vi njuter av Hurrunganes storslagenhet och tar oss mer än halvvägs innan vi inser att någon ”där uppe” snart vill släcka lampan. Ingen av oss är utrustade för övernattning på berget. Därför beslutar vi oss för att försöka fira ned via ett jack i bergryggen kallat V-Skaret. Firningen i mörkret ned i det okända ger oss en klassisks ”Epic” upplevelse! Jag sitter frusen och trött, som siste man i mörkret på klipphyllan, ser det mäktiga ljusspelet över Jostedalsglaciären. Jag är tillfreds med hela min existens och tänker, ”bättre misslyckande kan man nog aldrig få”.

Det är upplevelser som dessa som inte bara korsar utan flätar samman livsband, men inte förstod vi då att mötet mellan oss skulle mynna ut i en kommande expedition och biståndsprojekt.

Oväntat meddelande

Norrköping, januari 2011. När jag sitter i min bekväma fåtölj och ser vad som sker i världen genom tv-rutan får jag ofta en känsla och en längtan (och jag tror inte jag är ensam om denna) efter att få göra ”något mer”. Sen stillar man sitt dåliga samvete, genom att skänka en slant till olika välgörenhetsorganisationer, men är ändå inte helt nöjd. Så händer det! Ett meddelande på Facebook från Solvor.

Jeg holder på å planlegge en tur til Nepal til høsten. Det er et prosjekt som består av del 1: humanitært arbeid i fjellandsbyer, sammen med ei jente fra Kathmandu (som har fått sin utdannelse betalt av bla. Sir Chris Bonnington, Vegard Ulvang, Odd Eliassen m.fl og strekker seg tilbake til Everest ekspedisjonen i 1985.) Del 2: det er her min forespørsel kommer til om det er noen av dere som kunne tenke dere å være med å forøke å bestige Pangpuche, et fjell som ligger på grensen til Tibet, bak en landsby som heter Samdo. Området er i nærheten av Manaslu, altså et område det ikke har vært alt for mange folk i enda, heller ikke så mye nordmenn.

Vad gör man? Tankar spinner runt, några tveksamheter dyker upp för att snabbt slukas av en känsla som jag bara kan uttrycka som ”once in a lifetime” känslan. Att få vara med och hjälpa människor och samtidigt göra det man älskar, att vara i naturen och bestiga berg!

Solvor har alltså snickrat ihop en idé om att tillsammans med några av klättrarna från 1985, och med Sudha Shahi som läkare, genomföra ett kombinerat bergsbestignings och hjälpprojekt i Himalaya. På ett oöverskådligt sätt har gruppens gemensamma längtan till naturen och bergen stakat ut en väg genom tid och rum för att visa oss och våra medmänniskor en ”meningsfull” klätterstil: ”Medical Aid Mountaineering”. Klättringen i sig är meningslös. Ett sätt att göra det mindre meningslöst är att bidra till ett drägligare liv för medmänniskor och vår natur.

Expeditionen är planerad till Mars 2012 och kommer att pågå i ca 8-10 veckor, med biståndsarbete och klätterexpedition.

FAKTA

HUR KOMMER DET GÅ TILL? Huvudsyftet med expeditionen är att dra igång projektet ”Medical Aid Mountaineering”. Idén bygger på att utnyttja den utbredda och köpstarka turismen i Nepal, som ett livgivande blodomlopp för humanitärt biståndsarbete. Initiativtagare till detta är Solvor Småkasin. Hennes idé är att hjälpa invånarna i de svårtillgängliga bergsområdena som saknar all form av akutsjukvård. Under tre-fyra veckor kommer expeditionen, som innefattar flera sjukvårdsutbildade samt en Nepalesisk läkare, att fungera som en vandrande klinik, och erbjuda vård av frakturer, brännskador, sår, mm. I förlängningen siktar vi på att få till samarbeten med researrangörer, befintliga medicinska biståndsorganisationer, sponsorer och ekologiskt utvecklande verksamheter i Nepal, för att kunna erbjuda besökande klättrare och vandrare möjligheten att bidra med ideellt arbete. som en del i en expedition eller vandringsresa. Projektets mål är alltså att skapa en plattform och en möjlighet för turister med eller utan egen medicinsk erfarenhet att kunna göra en egen Medical Aid Mountaineering resa.

BERGET Ett värdigt projekt bör ha ett värdigt berg. Kärt barn har många namn. Namnet på berget stavas olika på olika kartor och de vanligaste namnen är Pang Puche, Pang Poche, Pang Puchi och Pang Pochi. Dess topp reser sig dryga 3000 meter från dalbotten vilket är dramatiskt även i dessa trakter. Även om det med sina 6500 m inte är bland de högsta topparna i Himalaya, ligger det mycket majestätiskt över den lilla byn Samdo vid toppen av Burhi Gandaki dalen.

TIDIGARE FÖRSÖK PÅ PANG PUCHE OCH SAMDO PEAK. Detta berg har varit föremål för två tidigare expeditioner.
En fransk expedition hade 2009 som mål att nå den lägre toppen på samma berg, ”Samdo Peak”, men misslyckades. En Japansk grupp försökte under 2010 och nådde Samdo Peak men valde att vända en liten bit från Pang Puches dramatiska och svårsäkrade toppkamm och -vägg av is och snö.

HUR VI SKALL KLÄTTRA En förstabestigning är av förklarliga skäl inte helt enkel att planera i detalj, men den grundläggande tanken är att klättringen skall genomföras i ”lättviktsstil” med så litet avtryck som möjligt i den relativt orörda naturen. Med acklimatiseringsturer avklarade kommer ett läger att upprättas på ca 5100 meters höjd. Från detta sker toppförsök i alpin stil. Om ett toppförsök från denna plats visar sig för ogörligt kommer vi troligen att överväga en flytt av läger till en högre plats. Ingenting lämnas kvar och vi genomför expeditionen utan hjälp av guider eller sherpas för klätterarbetet. En stor fördel med att genomföra bestigning i alpin stil är att det lämnar minst avtryck i naturen, men i vårt fall gör också den dramatiskt lägre kostnaden att vi kan fokusera ekonomiska medel till det huvudsakliga syftet med expeditionen: sjukvård.

PROJEKTDELTAGARE Ola Einang, Björn Myrer-Lundh, Solvor Småkasin, Jonna Berthelsen, Markus Korhonen, Martin Carstens, Sudha Shahi.

SAMMARBETSPARTNERS DEVOLD, Hilleberg The Tentmaker, Tierra, Fjällräven, Hanwag, Primus, Brunton, Pathfinder Travels Hvitserk, Hjartdal og Gransherad Sparebank, Uteliv i Norrköping och Linköping. Tack! Projektet är levande och långsiktigt inriktat. Därför är fler engagerade samarbetspartners som dessa mycket välkomna att kontakta oss.

MER INFO: www.samdo2011.no

klubbkontakt

KLUBB	KONTAKTPERSON	WWW	MEJL	SE HEMSIDOR FÖR INFO OM MEDLEMSKAP
Alingsås KK		www.akk.nu	info@akk.nu	
Billingens KK		www.billingensklatterklubb.se	info@billingensklatterklubb.se	
Bohusläns KK		www.bohuskk.se	info@bohuskk.se	
Borås KFUK KFUM		www1.idrottonline.se/BorasKK-Klattring	johan.schollin@bredband.net	
Bromma KFUK-KFUM		www.kfuk-kfum.se/bromma	johanna.lofvenius@bromma.kfuk-kfum.se	
Dalarnas KK		www.dalaklatter.org	ordforande@dalaklatter.org	
Edsbruks IF		-	robinn_johannaw@hotmail.com	
Enköpings KK		www.enkopingsklatterklubb.se	inger.strid.andersson@gmail.com	
Eskilstuna KK		www.klattring.net	info@klattring.net	
Expedition Altitud KF		www.expidition-altitude.com	info@expedition-altitud.com	
Fagersta KK		www.fagerstaklatterklubb.se	david@fagerstaklatterklubb.se	
Fjällframfart (skidalpint)		www.fjallframfart.se	info@fjallframfart.se	
Gällivare KK		-		
Gästrike KK	Patrick Olander	www.gkk.nu	putteo@hotmail.nu	
Göteborgs KK		www.gbgkk.nu	info@gbgkk.nu	
Göteborg Sports Academy	Peter Sjöberg	www.gbgsportsacademy.se	peter@gbgsportsacademy.se	
Halmstads KK		www.hkk.nu	info@hkk.nu	
Helsingborgs KK		www.helsingborgsk2.se	ordforande@helsingborgsk2.se	
Härjedalens KK		-	martin@finnmarken.info	
Hexans KK		-	hexansklatterklubb@hotmail.com	
Höga kusten KK		www3.utsidan.se/hkk	ladanges@gmail.com	
Höglandsklättrarna		www.hoglandsklattrarna.se	kenny.carlsson@dkbutiken.se	
Jokkmokk KK		-	fagerstrom.b@gmail.com	
Jönköpings KK		www.jonkopingsklatterklubb.nu	info@jonkopingsklatterklubb.nu	
Jösse Klättersällskap		www.josseklatter.se	d.alfredzon@gmail.com	
Kalmar KK		www.kalmarklatterklubb.se	info@kalmarklatterklubb.se	
Karbin KK	Richard Eklind	www4.idrottonline.se/default.aspx?id=546191	richard@eklind.me	
Karlskrona Bersportförening		www.karlskronabergsport.se	andreas.kraft@hotmail.com	
Karlstads KK		www.karlstadklatterklubb.se	ordforande@karlstadklatterklubb.se	
Kiruna KK		www.kirunaklatterklubb.se	ordforande@kirunaklatterklubb.se	
KK Granit		-	ursulas.aventyr@telia.com	
Kvibergs KK		www.kvibergsklatterklubb.se	j.hogstrom2@spray.se	
Linköpings KK		www.linkopingsklatterklubb.se	ordf@linkopingsklatterklubb.se	
Luleklättrarna		www.luleklattrarna.se	isajantzer@gmail.com	
Malmö KK		www.climbing.nu	mkk.svar@gmail.com	
Malungs KK		Susanne Hedh	Susanne.hedh@snf.scout.se	
Nordingrå KK		-	swante@aventyrsmobilen.se	
Norrköpings KK		www.klatterhallen.com	norrkopingsklatterklubb@hotmail.com	
Norrtälje KK		www.norrtaljekf.dinstudio.se	nkf@norrtaljekf.dinstudio.se	
Rådmansö KK		klattring.wordpress.com	johan.westerholm@norrtalje.se	
Skellefteå KK KFUM		www.kfumskelleftea.se	kfumskelleftea@telia.com	
Skånes KK		www.skaneskk.se	info@skaneskk.se	
Slagörnbergets KK		home.swipnet.se/slagornberget	munsen1188@hotmail.com	
Slottskolans KK		-	stina.nilsson@skola.borgholm.se	
Solna KK		www.standplats.se	info@standplats.se	
Stockholms KK	Anna Lindam	www.klatterklubben.se	info@klatterklubben.com	
Stockholms KSS		www.skss.eu	info@skss.eu	
Strássa GF Klättersektion		www.strassagf.se	klattersektionen@hotmail.se	
Sundsvalls KK		www.sundsvallsklatterklubb.se	styrelse@sundsvallsklatterklubb.se	
Söderköpings KK		-	bjorn_holst@hotmail.com	
Tunabergs KK		tunaberg.wordpress.com	t.schultz@telia.com	
Umeå KFUM		www.kfum.nu	info@kfum.nu	
Umeå KHK		www.ukhk.se	kalle_narfstrom@hotmail.com	
Uppsala KK		www.ukk.nu	styrelsen.ukk@gmail.com	
Varbergs KK		-	marcus.gustafsson@gmail.com	
Visby KK		www.visbyklatterklubb.se	visbyklatterklubb@gmail.com	
Vännäs-Bjurholm KK		www.idkas.se/vbkk	vbkk@live.se	
Värnamo KK		www.vk2.se	dan@vk2.se	
Västerviks KK		www.vastervikclimbing.se	jim@vkcenter.se	
Västerås KK		www.vkkclimbing.se	tobbekack@gmail.com	
Västkustens sportklätterklubb			bjornstromberg@hotmail.com	
Åredalens KK		www.arekk.se	info@arekk.se	
Ölands KK		home.swipnet.se/olandsklatterklubb	stefanoland@hotmail.com	
Örebro KK		www.orebroklatterklubb.com	info@orebroklatterklubb.com	
Östersunds KK		www.ostersundskk.se	daniel.jacobs@ostersund.se	
Östersunds Skidalpina förening			jocke.halvar@gmail.com	

HJÄLP OSS GÖRA LISTAN KOMPLETT GENOM ATT MEDDELA KANSLIET ER KLUBBS WEBBADRESS OCH/ ELLER MEJLADRESS!

SKF:s kansli: Karin Persson, generalsekreterare, karin.persson@klatterforbundet.se

Idrottens Hus 114 73 Stockholm e-post: kansliet@klatterforbundet.se Pg: 67 32 65-5
Fiskartorpsvägen 15A tel: 08-699 65 20 webbsida: www.klatterforbundet.se Org nr: 889202-3063

FUNKTION	NAMN	ADRESS/BOX	POSTADRESS	E-POST	TELEFON
SKF:s kansli, generalsekreterare	Karin Persson	Idrottens Hus	114 73 Stockholm	karin.persson@klatterforbundet.se	08-699 65 20
SKF:s kansli, idrottskonsulent	Jonas Paulsson	Idrottens Hus	114 73 Stockholm	jonas.paulsson@klatterforbundet.se	08-699 65 21
Styrelse ordförande	Pontus Axelsson	Västmannagatan 47	113 25 Stockholm	ordforande@klatterforbundet.se	0705-45 42 33
Styrelse kassör	Arne Kanth	Letstigen 38	128 48 Bagarmossen	kassor@klatterforbundet.se	070-690 26 48
Styrelseledamot	Peter Hermanson	Hemmansvägen 18	302 52 Halmstad	peter.hermanson@klatterforbundet.se	0708-81 05 12
Styrelseledamot	Johan Larsson	Tobaksspinnarg 1	117 36 Stockholm	johan.larsson@klatterforbundet.se	08-698 67 12
Styrelseledamot, vice ordförande	Madelene Lidmalm	Landsvägen 11	172 63 Sundbyberg	madelene.lidmalm@klatterforbundet.se	0703-86 77 71
Styrelseledamot	Erik Massih	Handelsvägen 28	122 32 Enskede	erik.massih@klatterforbundet.se	0733-97 35 41
Styrelseledamot	Mikaela Rydberg	Johannesbäcksgatan 56B	754 33 Uppsala	mikaela.rydberg@klatterforbundet.se	0704-17 57 92
Valberedning	Disa Hansson	Söndagsgatan 3	415 12 Göteborg	disakatinka@hotmail.com	0706-02 39 63
Redaktör Bergsport	John Liungman	Amalia Jönssons gata 16	421 31 Göteborg	bergsport@brant.se	031-788 71 31
Accesskommitté, ordf	Christofer Urby	Bollungen 109	747 91 Alunda	christoferu@yahoo.se	070-329 11 61
Alpinkommitté, ordf	Björn Kihlström	Folkungagatan 86a 2tr	116 22 Stockholm	bjornkihlstrom@yahoo.se	073-651 08 20
Förbundskapten Seniorlandslag (tillförordnad)	Peter Hermanson	Hemmansvägen 18	302 52 Halmstad	peter.hermanson@halland.net	0708-81 05 12
Förbundskapten Juniorlandslag	Reino "Nicki" Horak	Bergsvägen 38	333 60 Sävedalen	jfk@klatterforbundet.se	0705-22 61 22
Förbundskapten Skidalpin	Martin Persson	Pumpmakargränd 18	83151 Östersund	Martin_persa@hotmail.com	070-607 50 98
Säkerhetskommitté, ordf	Ingemar Gråsjö	Stureplan 1	582 21 Linköping	ingemargrasjo@gmail.com	073-418 11 71
Tävling, tf ordf	Björn Höft	Östervägen 33	169 55 Solna	bjorn@norrortspartyservice.se	0704-29 43 72
Utbildning Trad	Martin Urby	Koltrastvägen 8	41507 Göteborg	instruktor@mail.com	073-021 79 18
Utbildning Tränare	Jim Wasmuth	Bergs backe 3	59396 Västervik	jim@vkcenter.se	070-373 74 66
Utbildning Sport/Inomhus	Nikki Hammarström	Friluftsvägen 1, lgh 1201	172 40 Sundbyberg	nikki.hammarstrom@hotmail.com	073-685 50 58
Anläggningskommittén	Per Forsberg	Lefflersgatan 19, 2tr	416 71 Göteborg	anlaggning@klatterforbundet.se	0733-76 55 19
Medicin	Johan Holmgren			johanholmgren@hotmail.com	073-679 02 54
Förbundsläkare	Anders Söderlund	Lillskogsvägen 13A	133 34 Saltsjöbaden	anders.soderlund@proxima.se	070-491 70 43
Expeditionsläkare	Johan Holmgren	Paradisvägen 10	19443 Upplands Väsby	johanholmgren@hotmail.com	073-679 02 54
UIAA anti-dopingkommission (ledamot)	Anders Söderlund	Lillskogsvägen 13A	133 34 Saltsjöbaden	anders.soderlund@proxima.se	070-491 70 43
UIAA medicinkommission (ledamot)	Johan Holmgren	Paradisvägen 10	19443 Upplands Väsby	johanholmgren@hotmail.com	073-679 02 54
IFSC regelkommission (ledamot)	Åke Nilsson	Krukmakargatan	118 51 Stockholm	geoscope@gmail.com	070-730 28 32

ATT KÖPA FRÅN KANSLIET

Gör på följande sätt: Betala in på Plusgiro 673265-5, skriv ditt namn och adress tydligt samt klubbtillhörighet. Skriv på inbetalningen vad du beställer. Om det inte får plats så skicka gärna uppgifterna med e-post till kansliet@klatterforbundet.se.

OBS! På alla priser tillkommer frakt enligt nedan (gäller ej tygmärken).
För beställning mot faktura tillkommer 50 kr i expeditionsavgift.
Alla priser inkluderar moms.

Fraktpriser:
1 st bok 55 kr, 2 st 60 kr, 3-4 st 150 kr, 5-10 st 250 kr 1 st kompendium 10 kr, 2 st 20 kr, 3-4 st 30 kr, 5-10 st 60 kr
1 st loggbok 10 kr, 2 st 20 kr, 3-4 st 20 kr, 5-10 st 40 kr Topprep/ledkort >100 st=10 kr, 100-200=20 kr, 200-500=40 kr

Fler ex än 10 eller andra frågor? Kontaka gärna kansliet så hjälper vi dig med beställningen. Tel: 08-699 65 20

BÖCKER & KOMPENDIER

Svensk klättring Pionjärerna
av Ewa Hellström.
Klättringens historia.
Medlemspris 150 kr
Ordinarie pris 200 kr

Firning och Klättring
Försvarsmaktens bok om firning, kamraträddning, laviner mm.
Medlemspris 650 kr
Ej medlem 750 kr

Klätterförbundets Loggbok
Skriv in dina klätterturer, kurser m.m.
Medlemspris 80 kr
Ordinarie pris 100 kr

Topprepsklättring inomhus
Kurskompendium av Rasmus Jansson.
Medlemspris 70 kr
Ordinarie pris 90 kr

Kebnekaiseförare del 1
Kompendium, kopia av Rossipals.
Medlemspris 30 kr
Ordinarie pris 50 kr

Kebnekaiseförare del 2
Kompendium, leder efter 1952.
Medlemspris 30 kr
Ordinarie pris 50 kr

OBS!
Glöm inte att betala för frakten.

MÄRKEN

SKF:s tygmärke
ca 7,5×7,5 cm.
Medlemspris 30 kr

Instruktörsmärke
ca 5×8,5 cm.
Pris 50 kr inkl ett kategorimärke.

Fler kategorimärken
(Klippa, Is, Inomhus)
Pris 10 kr

SKF:s pins
Liten pin att ha på jackan eller kavajen.
Pris 15 kr

Topprep och ledkort
Gröna kort för topprep
Röda kort för ledklättring
1-100 ex: 10 kr styck
> 100 ex: 6 kr styck

ATT KÖPA FRÅN FÖRFATTARE

KLÄTTERFÖRARE

Bohusförare 2002. Beställes på www.bohusguide.tk, 350 kr + frakt. **SLUTSÅLD!**

Fyrkantenområdet, 1997, Älvsbyn-Boden-Niemisel-Piteå, 120 kr. Pg 629 41 10-9, Luleklättrarna

Klättring i Göteborg, Göteborgs Klätterklubb, 350 kr, beställes via www.gbg-guiden.info

Jämtland, Östersunds KK

Sportklättring i Västervik, Linköping och Höglandet, 1999, 150:- Pg 479 51 96-7

Stegeborg och Söderköping 2001, Björn Holst, tel 0121-400 54

Uppsala, Uppsala Klätterklubb

Umeå, Umeå Klätterklubb

Ågelsjön, 1995, 198:- Pg 476 11 16-5, Fredrik Schlyter

Klättring i Kilsbergen med omnejd, Örebro Klätterklubb 2007. 240 kr. Pg 49 11 39-2. www.orebroklatterklubb.com

Klättring i Södermanland, 2007. 329 kr (inkl frakt). Pg 100 14 83-5. Mer info på www.dangerzone.se

KOMPENDIER

Att klättra på väggarna – en handledning för inomhusklättring
60 kr + porto, Pg 467 96 58-7, Johan Lindström, Godhemsgatan 13, 414 68 Göteborg. e-post: johanuk@spray.se

Höghöjdsmedicinskt kompendium
95 kr + porto, Pg 133 58 97-3, Johan Holmgren. Meddela per epost: johanholmgren@hotmail.com.

Daniel Bidnerfondens brevkort. Tio olika brevkort med kuvert. Unika fotomotiv. 140 kr (inkl porto 40 kr) Pg 97 05 64-1.

bergsguiden

leder dig till den bästa utrustningen och skönaste arrangemangen.

Klätterprylar till bra priser!

NORTHSTAR .SE

tel 0970-251 83

Klätterutrustning för både sommar och vinter

wått & tårrt

Köpmangatan 7 i Sundsvall

060-12 71 71

www.KlatterochHogfjall.com

Klätterutrustning för alla årstider

LGJ Klätter & Högfjäll
Happstavägen 41
89491 Själevad
Tel. 0660-73237

Bilden är från Svenska Daulagiriexp. 2003

Klättring som yrke?

Leva av och med klättring...

- Professionella utbildningar & internationella auktorisationer / certifieringar inom industriklättring / rope access
- Skandinavisk rope access utbildningscenter

Scan-Rope

0320-560 60

www.scanrope.eu

Umeås klätterbutik!

Utebutiken

utebutiken.se facebook.com/utebutiken

uteboden

The North Face - Teko
Black Diamond- Exped
Bergans - Brusletto - 5:10
Ally - Mammut - Klepper

Butik i Malmö
Lundavägen 14
webshop www.uteboden.se

KURSER I: klättring, fors, havspaddling samt överlevnad

UTE GUIDERNA

KLÄTTERBUTIKEN I UDDEVALLA

telefon 0522-101 50 www.uteguiderna.se

NÄSTA NUMMER
UTE 15 DECEMBER.

Manusstopp 15 november.

e-post: bergsport@brant.se

BENGANS HÅGKOMSTER

Det är påsken 1963 och vi är på väg in i Stefjord mot Stetind. Vi hade tänkt göra en vinterbestigning av berget som fanns där inne någonstans i fjorden. Spända av förväntan tuffade vi in i fjorden i den lilla öppna skötbåten som sköttes av en lokal fiskare. Skulle vi klara av det som vi var där för att göra? När vi närmade oss berget, anade vi något stort och mäktigt som försvann upp i molnen.

Vi, det var Gillis Billing, Åke Hedlund, Tomas Carlström och jag. Gillis hade genom kontakter ordnat med båttransporten in till berget och att vi skulle få ligga i huset som fanns där då. Gillis hade sagt inför turen, att det var viktigt att vi hade färgglada kläder, som skulle synas bra i vintermiljön och för fotografering. Tomas klarade den delen, inte jag.

Året innan, dvs 1962, när vi var i Lofoten och klättrade bl a Rulten och Svolværgeita, träffade vi Gillis. Han kontaktade oss senare för en första vinterbestigning av Stetind, ett av Norges flottaste fjäll. Om det har den engelska klättraren W. C. Slingsby sagt ”The ugliest mountain I ever saw, there is nothing like it in the world.” Smaken är så olika.

Vi började med en rekognoseringstur upp mot Halls förtopp. Snön yrde, sikten gjorde att vi avbröt innan vi kom upp. Det var bara att åka ned igen. Trodde vi (och ni). men att åka utför med gamla svenska långfärdsskidor (utan midja) och dåliga bindningar i tung djup snö, bristande skare, mm, dvs dålig teknik var oerhört jobbigt. Gillis och Åke måste ha haft bättre skidor eller bättre teknik mm. Tomas och jag var helt slut när vi kom ner till huset. Dessutom upptäckte jag, när vi var nere, att jag tappat en massa saker ur min ryggsäck. Det var bara att följa mina spår upp igen, och samla ihop stighudar och annat som låg i de gropar som jag gjort på vägen ner. Puh! Gillis och Åke tyckte att det varit en fin tur.

Vinterbestigning hade vi sysslat med det tidigare? Nja. Gillis hade förstås gjort många vinterbestigningar i både svenska och norska fjäll. Åke Hedlund, visste vi, var en mycket duktig utförsåkare och mycket vältränad ”vintermänniska”.

Vi då, hur var det med oss? Jo då, vi hade ju gjort Bengts bultspricka i Häggsta både som första vinterbestigning och som förstabestigning 1963. Vi var då inga (?!) festprissar så det gick bra att klättra på Nyårsdagen. Det går en bra spricka upp i väggen. Det blev en direttissima - snabbtågen i Italien hette så då. Det fanns ju inget alternativ till sprickan.

Av någon anledning skulle jag försöka först. Tomas, som jobbade extra på en SJ-verkstad hade smitt en mycket kraftig ringbult. Kanske 10x20 mm i genomskärning och 20 cm lång. Utrustad med denna och andra bultar samt ”stegar” gav jag mig iväg. Tomas kanske inte litade på sin bult. Det gick bra och sen var det bara utsteget kvar. Där fanns en spricka som var som gjord för Tomas bult eller om det var tvärs om. Jag fick banka länge för att få in bulten. Jag vet inte om den finns kvar, det vore kul att åka ut och kolla om SJ:s material har klarat tidens tand. Att leden senare skulle gå att klättra fritt fanns inte i vår sinnesvärld. Jack Berg var den förste att göra leden utan stegar – han använde karbiner som grepp men även det var jobbigt.

Var det en första vinterbestigning? Nja, ja. Leden var ju inte gjord tidigare och det var ju vinter. Det var i och för sig nästan snöfritt och inte så kallt men det var vinter och det var en förstabe-

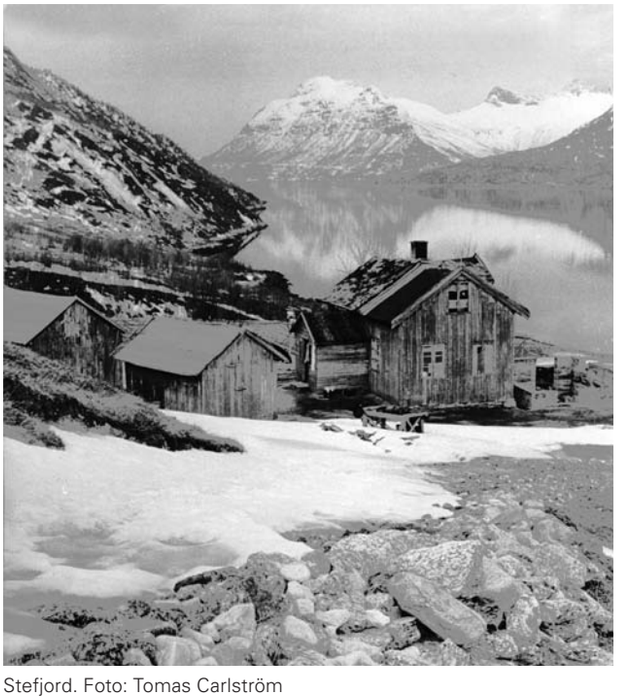

Stefjord. Foto: Tomas Carlström

Gillis Billing vid Stetind. Foto: Tomas Carlström

stigning! Allt i ett så att säga. Att leden fick namn efter mig har jag inget med att göra.

Åter till Stetind. Så här blev det sedan. På något sätt hade norrmännen fått reda på våra planer och de stack iväg ett par veckor, innan vi skulle komma dit. Det kanske var så att Gillis frågat Arne Næss om råd och då fick norrmännen fart. Det var ju deras fjäll! De var rädda för Gillis och visste att han hade gjort många fina vinterbestigningar. Men om vi nu kunde göra en andrabestigning så var det ju inte så dåligt. Jag vet inte om vi då visste hur de burit sig åt! Men så här gjorde de. De försökte först den vanliga normalvägen och där nyckelpassagen består av en hangeltravers (IV) kanske 10 m ut över en slät vägg kanske 500 m hög. De märkte att det inte gick att komma fram den vägen. Då klättrade de upp på kammen som spärras på vägen mot toppen av en 6 m hög slät vägg utan bultsprickor den så kallade ”Mysosten”. Där blev det stopp. Men Ralph Højbakk, som ju var en stjärna på gång, kom på en lysande idé. De knöt ihop två isyxor och kastade dem upp över ”Mysosten”. Efter flera försök fastnade isyxorna i snön och Ralph klättrade upp på repet med hjälp av slingor och prusikknutar och hjälpte sedan upp de andra.

Vi gjorde inte så och därför kom vi inte upp på Stetind. Det är möjligt att det nu med moderna stegjärn, bättre klätterteknik, bättre säkringsmateriel skulle var möjligt att passera hangeltraversen vintertid. Men vi (Gillis) hade i alla fall fått fart på norrmännen, så man kan ju säga, att det var tack vare oss som Stetind blev vinterbestiget!

Som kuriosa kan jag nämna, att vi på Gillis inrådan använde randbeslag, dvs. mycket kraftiga halkskydd som vi köpte från Sporthaus Schuster i München. De användes förr i Alperna vid klättring i mixedterräng. Vi hade också vanliga skidpjäxor. Tidigare fanns också Triconibeslag som nitades fast på pjäxornas sidor. Användes nog av Whymper och andra.

Det bästa på hela den här turen var nog hemfärden. Gillis och Åke åkte bil direkt till Östersund, vi skulle ta tåget från Narvik. På kvällen fick vi lift från färjeläget med ett par från Narvik. Det som erbjöds var en plats på flaket på deras lastbil. Det blev en blåsig bivack med bivacksäck och dunkläder – men allt går, utom små, små barn. När vi kom till Narvik hade vi i bästa fall hoppats att de skulle släppa av oss vid järnvägsstationen för en ny bivack. Men det blev en bivack inomhus i deras källare i villan. Vilken lyx!

Bengt på förstabestigningen av Bengts bultspricka, Häggsta, 1963. Foto: Tomas Carlström

Då kom frun i huset in till oss och sa ”Då var det servert!” Jag tror nästan, att hon neg när hon sa det! Uppe i huset hade hon gjort i ordning ett STORT fat med smörrebröd med en massa olika pålägg. När vi ätit upp alltihop kom hon in med ett nytt fat. Det var fantastiskt. Vi satt uppe länge och pratade med dem om allt möjligt i livet. Det var mycket trevligt - men de var då fortfarande sura på Sverige för att vi släppte tyska trupper genom Sverige under andra världskriget. Men de förstod ju att vi inte var ansvariga. Nästa morgon väcktes vi av att frun kom ner och sa sitt ”Då var det servert!” Och vi ställde upp igen och för att visa att hur tacksamma och väluppfostrade vi var så rensade vi återigen faten. Sen skjutsade de oss till stationen. Ett nästan tårfyllt avsked blev det.

Ja, det var en påsk det. Tänk att vi fick upp norrmännen på Stetind och att vi gjorde andra norrmän glada för att de fick hjälpa oss. Vinterklättring är kul!

Bengt Hansson

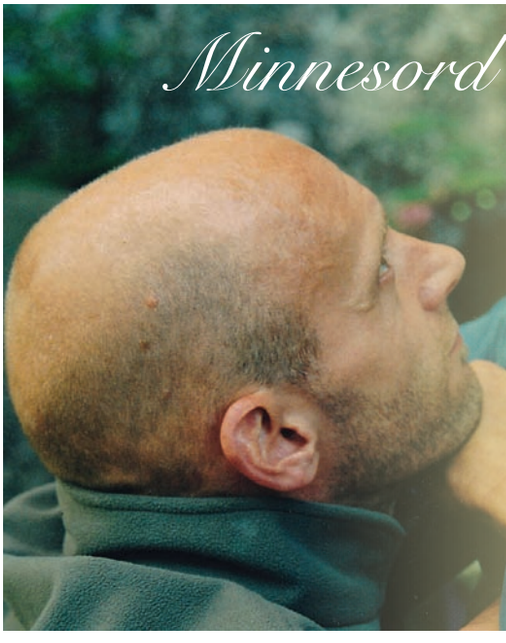

Minnesord

Åke Ljungberg

I slutet av 80-talet började klättrare från Göteborg bekanta sig med en entusiastisk ljuslockig ung man med tunna tights och en vältränad överkropp. Ja, den stilen var väl inte helt obekant i bergen. Men den här killen hade oftast kaffepryttslar med sig, och ett kök, och en varm välkomnande aura som gjorde att få klättrare kunde gå förbi med ett bara ett hej. Med ett fantastiskt ordförråd och en småländsk dialekt gjorde sig Åke bekant i de olika klätterkretsar som fanns i Utby med omnejd.

I Åkes värld fanns det alltid tid för en klättrare, oavsett klätterteknisk nivå, att bli erbjuden repänden, knyta in sig och få en skön coachning uppför klippan. Och därefter nybryggt kaffe i en plåtmugg. Åke försvann från bergen några år i mitten på 90-talet. Men han kom tillbaks med nytändning och nu med espressopanna och gasök (fortfarande med ciggen i munnen). Klättringen blev en allt större del i Åkes liv och han blev synonym med Klätterfabriken i Gårda. Runt 2005 auktoriserades Åke till Klippklätterinstruktör och blev en person som tog många nybörjare under sina vingars beskydd. De som varit på Climb-in de sista 10 åren har också sett Åke fixa med mat och dryck samt DJ:a till sent framåt natten och sedan stått med dammsugaren tidigt dagen efter.

Klättringen var en integrerad del av Åkes liv. När han i en cykelolycka 2009 skadade sig allvarligt och miste förmågan att klättra förlorade vi en profil ute i Utbybergen och till viss del bohusländska klipporna. Vi som klättrar hoppades att han skulle tillfriskna och komma ut till klipporna igen, men så blev det inte. Åke dog i mitten av juli. Vi klättrare kommer alltid att sakna Åkes röst i bergen och det metalliska klicket från bensintändaren för ännu en cigg.

Jan Ekfeldt

GUARANTEED TO KEEP YOU DRY
GORE-TEX PRODUCTS

new patagonia shells

athlete-driven design
best-in-class technology
environmental leadership

1% FOR THE PLANET MEMBER

© Patagonia 2011

super alpine jacket and bibs

A classic reborn: our bomber big-mountain jacket is engineered with durably waterproof/breathable 3-layer nylon GORE-TEX® Pro Shell for the worst possible conditions. Our team of climber/designers partnered with W. L. Gore, Inc. to produce the most technically advanced, best-in-class alpine shells. To learn more about Patagonia's environmental work and leadership, visit **www.patagonia.com/euro/enviro**

patagonia®
patagonia.com

GORE-TEX®, GORE-TEX® Pro Shell, GORE®, and GUARANTEED TO KEEP YOU DRY® are trademarks of W. L. Gore & Associates, Inc.

Svenska Klätterförbundet, Idrottens Hus, 114 73 Stockholm

POSTTIDNING B
PORTO BETALT

Marmot®

FOR LIFE

PEOPLE / PRODUCT / PLANET™

ESSENCE JACKET

THE ESSENCE JACKET IS THE PINNACLE OF MARMOT'S CUTTING EDGE LIGHTWEIGHT WATERPROOF AND BREATHABLE JACKETS.

The combination of a super lightweight 12 denier face fabric exclusive to Marmot, teamed up with our own MEMBRAIN® strata™ lamination technology, has created the lightest waterproof breathable fabric available and allows this jacket to be the lightest, most breathable garment in its category.

MEMBRAIN® strata™

Marmot's proprietary 2.5 layer lamination uses very small non-organic particles layered on top of Marmot MEMBRAIN® that prevents the membrane from direct abrasion and creates a very dry touch. The back print pattern is carefully designed to achieve the maximum durability and breathability. Abrasion tests rate 4-5 times better than regular MEMBRAIN® (which is why regular MEMBRAIN®, as well as all 2-layer laminates require a separate lining).

Waterproofness:
40+ PSI
20.000 mm

Water Repellency:
Spray test
80/20

Breathability:
Hohenstein Ret: 2.5 Layer – 6-6.5
JIS L-1099 B1: 2 layer - > 20,000 g/m2/24 hours

outdoor 7/09

www.marmot.eu
www.granitbiten.com